

307476

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7 వ తేది శుక్ర వారము

No. 254

నంపుటము. ౫

కాళయ క్రి నా మ సంచ త్పం మా ఘ మా స శు ద్ధ సప్త మి ౭.

సంచిక ౨౫౪

సుందరము !

లాభకరము !!

ఉపయోగము !!!

అందమైన

1919

క్యాలండరు

నవంబరు నెల 15-వ తారీఖు నుండి జనవరి నెల 31-వ తారీఖు లోపుగ

మా మందులను 6 రూపాయలకు నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా గొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

పి. గ. కాక, మందుగా చీట్లు కంపెనీచారి క్యాలండరు షేఫర్డ్ హోమా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతుల మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామర తైలము

పండ్లపొడి

మోహిని తైలము

డబ్బీ 1-8 0-6-0

డబ్బీ 1-8 0-2-0

సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము

దగ్గు, శైత్యము, చడి శెము, రొమ్ముపడి శెము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,

బెనుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కనిడబ్బీతో కల రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-8 రూ. 5-6-0. పోట్లుఖర్చులు కలు.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రేరింగ్స్, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 124

(విస్తరణ) (విస్తరణ)
కావలసి. ఆటో డిల్ బహర్. కావలసి.

ఇత్తుటికాలపురుతి కనుకనుకది, సాటితేని మనోజ్ఞ మగు మనాసనగలది
అట్లాచూలుగాని, సారాయముగాని, శిర్షలడకయే సిద్ధము
శేయబడిన కేకల పున్నసారము.

నీ రుచాలవై కొన్ని దిందులు విలకరించినవో, మనోజ్ఞమగు
మనాసన నిష్ఫలమయినది.

ఈ (విడి) పరిమాణముల సీసాలలో గుండును.

అమృతాంజన (బర) (బర) సీసా 1-8 రూ 0-6-0
మధ్యరకము పైసా 1- (బర) " " 0-12-0
సీసా పైసా 2 " " " 1-4-0
పెద్దపైసా " " " " 2-0-0

పి. పి. ఖర్చులు బాడ్డి 1-8 0-6-0, 8 బుడ్లకు 0.14.0 ప్రత్యేకము.

చిత్రం, కట్టుబాటులందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపుతోను దొరకును. పి

ఆ కేకముగ నకలు పెట్టు కలవు. కావున, తాము కొనుగట్టును సీసాపైసా

పి, కాట్టుపైసాను ఆటో డిల్ బహర్ అను పేరును పలికినపుడు కల బాడ్డి

పిట్టసోదయొక్క కలదుజనులను పరిశీలనచేయ గొడవారీ వినుకూడ

ప్రాసినవో ఆకాశిమృత్తుగల మనాసనవార్డు ఉచితముగ పంపుదును.

రోజురోజులూ అంగీకరించుకొ (డగ్ అంబు కెమికల్ కంపెనీ కెం. 185, బామ్బాయ్ సీడ్, బొంబాయి.
కావలసి. మనోజ్ఞమగు మనాసన పరిశీలనచేయ గొడవారీ వినుకూడ

అమృతార్ణవ అవశేషము
ఈ అవశేషము రోజురోజుకీనే వీర్యమును పాచ్చిం
ది పావును కలిగించి యుష్మకమునకు వీరి తేలి కాని
విలువ పోగొట్టును. మెదడును చుట్టినీ కేకముగ
కీకర్ణి కలిగించును. వీర్యము, శ్రేణి, తలనొప్పి,
మొదలగువానిని తత్పరీ హరించును.
(25) అర్థరూప డబ్బీ 1-8 రూ. 0-10-0.
వైద్యశాస్త్ర ముగీతంకర్ సిరిండ్రి
అంబుకెమికల్ కంపెనీ, 185, బామ్బాయ్

మలయ చందనము
(1251) పెగరోగమునకు మోతారము
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. వర్తమాన తదు. వినికారీ
మున్నగు కవనచిత్తుల పనితేదు. దుచ్చ
మైన మా మలయచందనము ఎటువు
తెలుపు, వచ్చు అను మాడు విధముల
పెగరోగమును మానువూటలలో మాన్యును. డబ్బీ 1-8 2-0-0
గంధర్వశార్మసి, రాజమండ్రి.

శ్రీమదాంధ్ర బహుళ పురాణము
(పద్య కావ్యము.)

హృదయమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము
నాలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో మలభవము ౭౫
కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో ఈ మెదలుగు
విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపగలిగియున్నది.
కొప్పకారీ గంధమునై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియగ్నాడు.
తైలి మిగుల కులభము. 900 పుటలు అమృతమ ప్రతిపాత
మున్నది. కల 5-0-0. కర్పూర శేఖర.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి:— కులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము
3000 పద్యములగుటచే, సంచితకావ్యములనై అచ్చు. కాళికో
వైంసు ధర రూ 1-8-0. పోట్లుఖర్చులు కలు.
(25) జనమంచి శేషాద్రికర్మ

అంబుకెమికల్ కంపెనీ, బామ్బాయి, 185

మంచి లాభము.
మా తైయ్యగారి శ్రావ్యతాచేరిన కామూలు
తెల్లనియింక 10 కులముల పెట్టె 1-8 రూ. 1-0-0.
ఇవాం! ఇవాం! ఇవాం!
కాళిలో మూడుదినములు
ఇందు కాళిలో శేయకలిసిన యాత్రలను
వికడముగా చెప్పబడుచున్నది.
విలాసము:— 1827
కే. ఎస్. ముత్తయ్య అందు కంపెనీ,
సిల్క్ హౌసు, కాళి.
K. S. Muthiah & Co.,
Silk House, Benares City.

వాస్తుశాస్త్రము, ఇంజనీరింగు వానాదేశములు,
శిల్పరీతులు, కులూచారములు, వృత్తివ్యాపారములు
అనుసరించి చాకలో చక్కని ఇల్లు, మేముకట్టు స్థానము
ఇవ్వకలము. పాతఇల్లకు కొద్దిలో అందముగా మార్పునలము.
స్థానకల ఇంటి కిన్నుత్తురూప 10.00-కి రూ 2 విల్లింగుసామా
నము, మిల్లు స్తోరము ఫస్టుచరు అనువహగు పూల మొక్కలు
తెట్టు చురుధర చాకలో ఇవ్వయిచేయలము.
విద్యానిలదాఫ్తము, బందర,
(1448) కంప్రూక్చర్లు, కమిషన్ యేజెంట్లు.

ఇనుప వ్యాపారము
మా కద్ద నీళ్లగొట్టుములు, మాస్తమాక్కు పెనులు
కొల్తాడు, ఆమెరికా గుండ్రపు కంటిలు, చట్టములు, కల
యి సుల్లుకంటిలు, మేనుపిస్సాలు, బోల్టనట్లు, వరుర్ పెని
గు మొదలైన సామానులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.
నెలలకు కాగితము వాయకొడతాను.
అబ్దుల్ అలీ మహమ్మద్ అలీ కంపెనీ,
(1412) 18, మెయదాను వీధి, మదరాసు.

బిటిషు కార్మికుల సమస్యలు.

బిటిషు కార్మికుల అశాంతి.

లండను, ఫిబ్రవరి 8:—రెపబ్లిక్ సాయంకాలముకేసన కృత్రిక గురు ఏర్పాటులు జరుగటంబు నెడల నమ్మకపూరించి యు రెయిల్వే గురుస్త్రాల సంఘమువారు సమ్మెకట్ట నిశ్చయించిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి సమస్యలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 8:—లండనులోని విద్యుచ్ఛక్తి సంఘముల యూనియను వారు నిర్వహింపఁబడు సభచేసీ, క్లెక్కు, బెల్మాన్సు మొదలగు ప్రతీకాంధు విద్యుచ్ఛక్తి పనివాళ్లు వారందఱు 40 గంటల చొప్పున పనిచేయు గోరిక కమిషనును దొరకమువారు ప్రవేశము గలిగించుకొని పేటనే లగన యేర్పాటులను జేయబడిన గురువారము నుండియు సమ్మెకట్ట తీర్చుకొని యిది ఇట్లు చేయుట కల న లండను నగర మండలము విద్యుచ్ఛక్తి దీపములు తేక చాలబాధ పడవలసి నట్లుచూపాఁడ్రెలియను లనుచున్నాడు.

సిటీని గుర్చించుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 4:—లండను సమ్మెకట్టు నుండి విడుదలయితి కచ్చిడి. జిల్లా రెయిల్వేవారు రాదినము సమ్మె కట్టుచున్నాడు. విద్యుచ్ఛక్తి లండనులో సామంతములకు బోవు బాటలన్నియు ప్రజలతో క్రిక్కిరిసి యుండెను. చెప్పుఎంతు నందలి వాహనములలోను, బాటక కాలలలోను చూపము చాలతక్కువ నుండి మోటారుగురువ్యులచర్యల ప్రేమ యూనియనుల వారందఱును కోరినది. అనుమతిలేనిసమ్మె కట్టులనల లాభము లేదని వెదనసంఘములు చీవాట్లు పెట్టుచున్నది. ఇట్టి యుద్ధములు లండన్ లో ప్రమేయమును గలిగించుకొనుచుండ నుండ వలయునని దొరకమువారు అభిప్రాయము. ఈ సమస్య నంతటిని జాతీయ పద్ధతుల ననుసరించి తీర్చింపు నిమిత్తము ప్రేమ యూనియనుల ప్రతినిధి సభనచేయుటకు ప్రయత్నించుట సాగుచున్నది. గ్లాసుగోసమ్మెకట్టు విధులనుగట్టున్నది. బుధవారము నాడందఱును మరల పని వారంభించునట్లున్నది. బెల్మాన్సునందలి స్థితి యేమియు మారలేదు.

ఇంజనీరులసంఘము.

లండను, ఫిబ్రవరి 4:—ప్రస్తుతపు అశాంతికారపు సమ్మె కట్టును ఖండించుచును ఇంజనీరుల అవల్లమేకెడ్ సానెటీ కార్మికులసంఘమువారు కొక ప్రకటనము నుండిరి. సభ్యులు పెంటనే పనివారంభించవలయునని వాదకొరిరి. అట్లుజేయుటవలన తాము వారికిరవున వారియజమానలతో నుత్తరప్రత్యుత్తరములనడపి అనుమతులగు ఏర్పాటులను జేయవచ్చునని వారి అభిప్రాయము. అనుమతిలేనిది ఆరంభింపబడిన ఈసమ్మె కట్టును దృఢముగ ఖండింపవలయునని వారు చెప్పుచున్నారు.

గ్లాసుగోసమ్మెకట్టు:—స్థితి బాగుపడుచున్నది. కాల్లా ద్దు కార్మికులలో నూటి కడవదియందలి చొప్పున, వింతచూను కార్మికులలో నేవేటయిన మరల పని వారంభించిరి. తమ కేసును నమ్మయిరావడం పూచీపడు నెడల గోమాను విధేయించి కార్మికులు గూడ పని వారంభించెదమని చెప్పుచున్నారు.

కార్మికులస్థితి

లండను, ఫిబ్రవరి 4:—లండను ఇంజనీరింగు ఎంజిన్ కలు యూనియను అశాంతికారముగ జేసిన సభవారి తీర్మానములు రెండు కార్మిక మంత్రికర్మమువారి కంఠబడినవి. వారమునకు 47 గంటలమాత్రమే పనిచేయునట్లేర్పరచు నిమిత్తము క్లెక్కు, బెల్మాన్సు, లండన్ పనివాండ్రలో కొందఱు సమ్మెకట్టిరి. గావున దొరకమువారందు ప్రవేశము గలిగించుకొని తగిన యేర్పాటును జేయవలయునని తీర్మానముల యుద్దేశము. దొరకన నువారందుల కంగీకరింపబడిన ఫిబ్రవరి 6వ తేదీన పనిజరిపావునయను, విద్యుచ్ఛక్తివారు లండనునగరమునందలి పనులపైను లన్నియు నాపివేయబడినందు వారు తెలిసిరి. వారమునకు 40 గంటల పకయి యూనియనులవలన యజమానులకు నడివర కేటబడినదిగా జరిగియుండెను. అందుచే నిస్సమ దొరకము వారు ప్రవేశము గలిగించుకొనుట మంచిది. కాదని యూని

యనుల కార్మికులసంఘము దొరకమువారితో నేక భవించుచున్నారు.

నేటి మధ్యాహ్నము ప్రేమ బోధ అభ్యుత్థులను, కార్మిక మంత్రియను, రెయిల్వే గురుస్త్రాల ప్రతినిధులను గలసి ఒక యేర్పాటు చేసికొరిరి. దొరకమువారు వారి కంగీకరించిరి. సంఘమునందలి నూపరువైజింగు ప్రేమలవారి స్వారంభియమన కెట్టి భంగమును గలుగజేసి యేర్పాటులను సంఘమువారు క్రమముగ నుంచరలయునని దొరకము వారు కోరి అట్టి నియమము శిక్షణమునకు జరల సంఘములకు అశక్యమని వారి యుద్దేశ్యము.

అల్లరి అణగ లేదు.

లండను, జనవరి 5:—రెయిల్వే గురుస్త్రాలతో నిట్టి యుద్ధముజడి జరిగినది అల్లరి ఆరంభమయ్యెను. లోకొమోటివు ఇంజనీరింగు సానెటీవారు క్లెక్కులను లండను ట్యూబు పనివారలను బలపరుచ గోరినందు, అదినఫలము కానుకకే వారందఱును సమ్మెకట్టెదమనియు ఆసంఘ కార్మికులు తెలుపుచున్నాడు. ఆసంఘమువారి సహాయకార్మికుల సందర్శించగా, క్లెక్కులో లండను సమ్మెకట్టు నుగించుటకు నెడల లేదు సంఘమునందలి 45 వేల చుండి పనివారు సమ్మెకట్టక మానరని చెప్పిరి. రెయిల్వే వైబులను త్వరగానివనటంబుట వలన రోజునకేమిది గంటలపని వచ్చెననియు, ఆపనియందు నను మున్నగురికలది కాదని రాష్ట్రమునందలి రెయిల్వేపని వారు లసంతోషిస్తోమిందుచున్నా రని అతిశు తెలిపెను.చురయు నిండలకు ప్రతిపూలముగ రెయిల్వేపనివారు నేడవలయునని యావారు సమ్మెకట్టకారల అనుమతి బడయలేదని రాను బారములను చెటుచుచున్నా గమయు కతను వచ్చెను.

కట్టుదానల ప్రతినిధులు.

బెల్మాన్సు కట్టుదానలు విడుదలయి గారికడ కొక ప్రతినిధికర్మము నుంపుచున్నాడు. అందువలన స్థితి శాంతియించుక తిరుచున్నది. వారి నీరమున జూచెదమని వారు చెప్పిరి. నిన్నటిరోజున బాయిలరు మేకరులు పిచ్చెయిలు ఇకప పనివారల పీనుగునవారల పనిన ప్రతినిధులకు జూచిరి. పీనుగురు వారికి పెంటనే నూటికి 80 చొప్పున అ డ్వాన్సు నీయ వల యు ననుచువారు మరల తీర్మానించిరి. ఇందువలన నేటి రాయ బారములు చాల నుకరములుగ నుండగలవు. ఇంక నిష్పదొక్కపని నియమిత కాలము గూర్చియే చర్చ జరుగవలసి యున్నది. నిన్నటి దినమున కెక్కు వాకాకార్మికుల పనివారలలో పెక్కుమంది యెప్పటియట్లునే పట్టుపట్టి యున్నారు. కాని ఇంజనీరింగు పని వారలలో నూటికి 80 మొదలు 80 వరకును పని వారలు మరల పని వారంభించిరి. బెటింగి కార్మికులు ప్రస్తుతపుకట్టును ఖండించుచు పెంటనే పని వారంభింపతీర్మానించిరి. ప్రేమ యూనియనువాయులే కాసనానుసరణమృదుల ననుసరించి తమ వాంఛితములను బడయగలరనివారు నమ్ముచున్నారు. కార్మికులలో కొంతమంది అసమర్థు లగుటవలన నీతులరిగలుగుచున్నదని ఒకవక్త చెప్పెను.

పనివారంభించుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 4:—రెయిల్వేగురుస్త్రాల సంఘమువారి వాంఛితము లంగీకరింపబడుటచే రెయిల్వే పనివారందఱును సమ్మెకట్టెదరను అనుమానము తొలగినది ఈ యేర్పాటునకు లండనునందలి గురుస్త్రాలు చాల సంతోషించిరి. ఇట్టికొప్ప యేర్పాటులన్నియును జరిగి నుండలేదనియు ప్రేమనుమేవరులును ఉన్నతాధికారులును సంఘమున జేరవచ్చుననియు కార్మికులన్ని న్ను తెలియజేసెను. స్టాన్లీ హార్లె డయానకంపములకు వారభివందనములకు తెలిసిరి. ఈ యేర్పాటులో నింత అలసత్వము జరుగుటకు మంత్రిమంత్రిమాత్ర ముత్తరవాదులుకాదు. సామ్రాజ్యసంస్థల నాలోచించు ఈ సమయమున వారిని వాంఛించుట మంచిది కాదని సంఘమువారే ఆలస్యముచేసిరి సంఘమువారెల్లప్పుడును ఎక్కుమందినభ్యుదయభిప్రాయమును బట్టి పనిచేయుచున్నాడు. అనుమతి నొందని యేపనినైన సభ్యులు గ్రహించుకొని ఆరని నమ్మకము. నిన్నటిరాత్రికి లండను నగరమున అడట్టుయిలుపనివాండ్రును, జిల్లా రెయిల్వేపనివాండ్రును, ఒక ప్రాయుకంవెనీ పనివాండ్రును, సమ్మెకట్టిరి. ఒక ట్యూబు పనివాండ్రును, రెయిల్వేపనివాండ్రును, క్లిక్కున అన్నిప్రాయ పనివాండ్రును పనిచేయుచున్నాడు.

రెండు కొత్త కఠినశాసనములు.

(1)

దేశీయులందరు నాడేపించుట.

సర్ కారాచూడచంద్ర వార్కరుగారు, రౌలటుబిల్లులు:—రాజప్రహపు కట్టల విషయములో చర్య జరపుటకు కాసింతుబడిన క్రిమియు లాప్రాసీజరు మొదలగు వ్యటములను సవరణ జేయుటకు సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడనున్న రెండుచట్టములను, ఖండించుచు బొంబయి హైకోర్టు పూర్వపు న్యాయమూర్తులు సర్ నారాయణచంద్ర వార్కరు గారు, “టైపు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికకు ప్రత్యేక వ్యాసమును పంపిరి. ఈ శాసనములు మహాప్రదవరమని భారతీయనాయకులు సుప్రసిద్ధ ప్రామాణికుల వాక్యముల ఆధార మననే చెప్పుగలుగుచున్నాడు. విప్లవ నేరములను రంబంధముగలదని ప్రభుత్వము వారిచే అనుమానింపబడినవారి విషయములో చర్య జరపుటకు ప్రభుత్వశాస్త్ర నిర్వాహక సంఘమునకు నిరంకుశాధికార మిచ్చుట హనికరమని సుప్రసిద్ధ న్యాయశాస్త్రజ్ఞులగు బ్లాకుస్టోంగారు తమ గ్రంథమును వివరించిరి. ఈ రెండు చట్టములను హైందవుల రాజభక్తికి కళాకములు తెచ్చుచున్నవని హైందవప్రతిభాధిపతులు తెలుపుటకు ఇట్టి ప్రామాణికుల భావములే మూలాధారములు నిరంకుశప్రభుత్వమువారికి ఇట్టి కఠినశాసనముల బలము కలుగు నేటి దేశీయులకంటెఅవును ప్రబలమగు నుపద్రవము కలుగగలదు. నిజముగ ఇట్టి చట్టములవలన శిక్షించబడు ఆరాజకుల సంఖ్య తక్కువక నుండును. ఈ కారణమున అత్యంత శాంతిశోధితి యిందు తప్ప ఇట్టిచట్టములు ఆమోదించబడ నూడదు. సాంప్రదాయ బద్ధ ప్రభుత్వమునకును, హైద్ర మెంటు సంవిధానమునకును ఇండియా శాసన సభావిధానమునకును గూడ భిన్నముగ ఇప్పు డెట్టిచట్టములను స్థిరపరుచుకొనుటయే ముఖ్యము ఆక్షేపణకు కారణమని మంత్రివర్గముగారు ప్రాసరి.

రౌలటుబిల్లులను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడనుచు ననేకసభలు జేరవంతకుట చేయుటకునున్న వని విశేషముగ వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు రౌలటు బిల్లుల తీవ్రముగ ఖండించుచు తీర్మానములను జేసిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములవిద్య:—ఇందును గూర్చి సర్ హార్వోర్ట్ బట్లరు గారిక తీర్మానమున నిట్లువలెకెరి. పురుషుల సంఖ్య యంతటికెని మొత్తముమీద వెయికి 28 గురు బాలురు బడికి పోవుచున్నారు. మదరాసు, బెంగాలు, బొంబాయి లందీసంఖ్య ఇంకెక్కు రెండురెట్టికముగ నున్నది. అనగా పెద్ద రాజధానులలో విద్యయందు మిక్కిలి వెనుకపడిన దీరాష్ట్రమే ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించు పిల్లకాయల సంఖ్యను రెండింటలు చేయనిమిత్తము దొరకమువారు జిల్లా బోర్డుల కెక్కుడు గ్రాంటుల నీయ తీర్మానించిరి. అనసరమైనవో పాఠశాలలను గూడ రెండంతలుగ జేయుటకు వారు తీర్మానించిరి. రాష్ట్రమునందుండిన స్త్రీలలో నూటికి 82 రు చొప్పున బాలికలు పాఠశాలల కేసుయండిరి. అది 88 నకు పెచ్చినది. స్థానికాధికారు లీవిషయమున నంతగా ఉత్సాహము జూపకున్నారు. ఆర్యసమాజమువంటి సంఘము లీవిషయమున నెక్కుడు శ్రద్ధ వహించుచున్నవి. రాబోవు సభ్యత్వము ముడికుటుంబములందలి బాలికలకు లక్ష్యులగుటకు దొక పాఠశాలను వెలకొల్పవలయునని దొరకమువారు యుద్దేశ్యము. అధ్యపనుయమున తగినపరికరములు దొరకటంకుచే నది ఆపివేయబడెను. ఇంక సాఫ్టుమెసం తత్వలో నాపని ప్రారంభింపబడును.

మెయిలు సార్వదుల యిబ్బందులు:—బర్మా రెయిల్వే మెయిలుసర్దుగువారు బోస్టు తెలిగ్రాఫుల దైర్యకు జనరలు గారికి చీకములను పెచ్చింపగోరుచు విజ్ఞాపనము నుండిరి. విజ్ఞాపకులందఱు భారతీయులు.

నోటిసు.

బత్వేలితా: బోరుమాన్యు శాపురమ్మను గూర్చిగాడి నుబ్బయ్యభార్య కామమ్మ తనభర్త ఆస్తికి తానువారుగొన్న ఫీకేటు వయచే నమని కనిగొ డి. ముల్ కోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేసుకొని పట్టి. గనుక యందు కెవరికైనా నాక్షేపణ యిచ్చుచుండల 4-2-19 ది లోగా తెలుపుకొను నె. గోమాలరావు ప్రిడరు, కనిగిరి.

ఇండియా సామ్రాజ్య శాసనసభ.

రాజప్రతినిధిగారి యువస్వాసనము.

ఈ నెల 10వ తేదీన దిల్లీ నగరమున మొదలుపెట్టిన ప్రభుత్వగారి అధ్యక్షతక్రింద సామ్రాజ్య శాసనసభ జరిగింది. అధ్యక్షులగు రాజప్రతినిధిగారు ప్రారంభోపన్యాసము చేసిన రింబి.

సింహా క్రభువు.

నేను వరియొకసారి ఢిల్లీ నగరమున శాసనసభ్యులకు స్వాగత మొసగుచున్నాను. తొలుదొలుత నేను మాచ్యుటోన గగిన విషయము నర్ సక్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగారికి ప్రభు చిరుదము బ్రతిభు ప్రభుత్వసభ్యుల లభించుట అనుబాదికంపై ముఖ్యమగునది మరి యేది యునులేదు. ఇందులకు మన నుండ రము శత్రుధికానందధర్మకులముగా నున్నాము. సింహగారు సహజశే ముపివశేషమున దిల్లీ యహోన్నత గౌరవములకు పాత్రులై రి.వారికి ప్రభు లభించిన యున్నతపదవియందు వారు నిర్వహించుటలనైన బిధులను జ్ఞానీయులుగ నిర్వహించుట మనము విశ్వసించుచున్నాము. నేను నడచిన నాతో నేకీభవించుచువారెందరునె నేను తలంచెను. నాకు ప్రారంభము నుండియు నర్ సింహగారి గుండర్మధిక గౌరవమును మైత్రి యును గలిగియుండెను. ఇపుడాయన రైటుహానరబులు సింహా ప్రభువయ్యెను. ఆయనకు నాకు గల సద్భావము స్థిరమైనదని ననియే నేనానించెదను.

సభ్యుల అధికార కాలవరిమితి.

ప్రస్తుతమున్న నియోజితసభ్యులలో నొకరు తిప్ప తక్కినవారందరి యధికార కాలవరిమితియు. నెవ్వెంబరు నెల లోపున ముగియునుగాన పున్న యోజనము జరుగవలసియున్నది. కాని ప్రస్తుత మట్టిమాన్యు లాధికరము కాదని నే నూహించితిని. కాన నిసభ్యులు వరియొకవర్షమువరకును గూడ నధికారము నందుదు. నట్లేర్పరుచుటకు ఇండియా మంత్రివారను మునించిరి. దాని కలన 20-7-1920 వ తేదీ వరకును ఈసభ్యులే యుండును. ఈసమావేశమునం దిరవరిమయములకు చర్చించుటకు పీఠంబదని నేను సహేతుకముగా శాసనసభ్యులకుందరికిని తెలిపి యున్నాను. సంస్కరణమొనరవలసిన ఫలితము త్వరగా తేలవలె నని నాతో బాటు శాసనసభ్యుల దయచూడ కోరుచున్నాను. గాన వారందుల కంగీకరించిరియే నేను తలంచుచున్నాను. ఒక్కరు మాత్రము నాచ్య నాజేపించును నాకు ప్రాసేరి గాని వారు చూపిన కారణములకు నే నిపుడు చర్చించగోరను. ఏలయినన అవసరమున అట్టి పూర్వాచారమును గూడ గలదు. ఆజేపించినసభ్యుడు స్వాధీనవాది యగుటచే తన అసచ్చులని తెలిపినను చివరకు సంకల్పమునందుచూడ నాతో నేకీభవించుటగూడ నాకునుకూలము. సభ్యులు చర్చించుటకు గల ఆక కాళములు త్వరలో హెచ్చువలయునను కోరిక తోడనే నేనిందులకు గడంగితిని. నా స్వభావమును సభ్యులందరును బాగుగా నెరిగియున్నారు కాన ఈసభలోని సభ్యులకు గల అధికారమును కల్గించుటకు నాకును ఎట్టి అధికారమును నే నెన్నడును వినియోగించువాడను. గానను విశ్వాసము వారికి కలదని నేను తలంచుచున్నాను. గాన నది తాత్కాలికమగు నిబ్బంది యని వారు తలంచినను ఒరిమని బూని ముందు సభ్యులు గానను నాకి కీర్తిముగ హెచ్చు స్వాతంత్ర్యములు లభించునట్లు చేయవలయు ఇందులకు ముఖ్యకారణమని గ్రహించురు గాక యని కోరెదను.

రౌలటు చట్టములు

ఈ సమావేశమున అతిముఖ్యము లగు రెండు చట్టములు పాదించబడును. జేకేము నన్ను ఆరాజకీయిని గురించి విచారణచేయుటకు న్నా. రౌలటు గాని యధ్యక్షతక్రింద నేర్పరుచుటకు నుండును వారందరును ఏకీభవించి నివేదమును ప్రకటించిరి. వారందరును మిక్కిలి గొప్ప అధికారమును కలవాడగుగాన వారి నూచనలకు వెంటనే ఆచరణమును గొనివచ్చుటవసరముగాన వారిని కాన న రూపమున నుపసాదించ దలంచితిమి. యుద్ధము త్వరలో ముగియుటకును సంధి వెంటనే జరుగనుండుటకునను ఈ రౌలటు చట్టమున కాలిని నెలకొల్పుటకు తోడ్పడిన ఈ చట్టము ప్రారము కల్గినా నంతలెందును. నానికి బహు ఎట్టి అధికారము నిచ్చు నేమి కానుమును ముఖ్యముగా నుండవలెనయే నేను కోరుచున్నాను. ఇంతవరకును ఆదేశించుచున్నది ఆరాజక వర్గము న కొక్క సారి గొప్ప వ్యవస్థ

సంగిన చోడు స్థితి కలుగుట నిశ్చయము. నాగరిక ప్రజలకును దేశజేతములకు డిల్లీల అధికారమును ప్రతిపాదించు తీవ్రమగు నిరూపించి. అట్టి భావము ఇండియా జేతమున గూడ కలుగకమానను. హాకరములను తీవ్ర నిరసన చేపరచుచున్నది. ఇండియా జేతమున గూడ కేవలము విప్లవ సంకల్పము గల యుద్ధములునున్నవను నిశ్చయము. లేనచోనిన ప్రయోజన ముండదు. లేదక వివాదము. హేతుకల్పన కావాలనులేదు గాన ఎట్టి ఆరాజకమునదగించుటకు ఇండియా దేశమున గూడ యేర్పాటులను చేయవలసిందిగా నిర్వహించినవారు కావాలను. నే నందులను గూర్చి చాలవూర హక్కుధికారాంతరముతో నాలోచించితిని. ఈ దేశమున బ్రతిభు ప్రభుత్వమును భంగము కలుగకుండుటకును ప్రజల అభ్యుదయములకు కావాలగుటకును గూడ ఎట్టి కానుము అందికొరకలె నయే నే నట్టి ప్రామాణికితిని గాన మారు వారి సత్తి త్వతో నాలోచింపవలె నని కోరెదను.

చెరినాలల పరిపాలనము

ఈ దేశమున చెరినాలల పరిపాలనమును పాశ్చాత్య దేశములలోని నవీకరణకుల నుసరించి చక్కబరుచుటకు గూర్చి విచారణ జరుపుట కోక నిశ్చయ సంభుము నేర్పరవలె నను తీర్మానము 1918-14 లో హార్డింజి ప్రభువు దొర తనము వారంగీకరించిరి గాని యుద్ధము తలపెట్టించుటే నా పాశ్చాత్యదేశముల వారి సహానుకులధ్యయగుటచే నది యంత జరకును జరుగలేదు. ఇపు డట్టి అవకాశము కలిగినదిగాన ఇట్టి విషయములందు చాల నవభవము గలిగిన ఆంగ్లదేశమునడుగు మొక ప్రామాణికితిని అధ్యక్షతక్రింద నట్టి సంభుము త్వరలో ఏర్పరుచుదను. సభ్యుల సంఖ్య కల్గుచుగా నుండును. వారి పేర్లు త్వరలో ప్రకటించబడును.

ఆయుధ శాసనము

కడచిన నెవ్వెంబరు నెలలో ఈసభలోనే నామోదించబడిన తీర్మానము ననుసరించి ఆయుధ శాసనమును ముఖ్యమంత్రి కోక విశ్లేషసంభు మేర్పరుచబడినది. విచారణ జరిగినది. వారి నివేదనమును మేము చాల శ్రద్ధతో బరికించితిమి. పిచ్చుట మామూలంబు నెట్టియు ఇండియా మంత్రి గారికి తెలిపితిమి. మామూలన అందరికిని సంతృప్తికరముగా నుండునని నేను తలంచెదను. అది చాల చిత్తులతో గూడిన విషయము గాన నా ఫలితములు ప్రకటించబడినపుడు మిక్కిలి కఠినమగు విషయములను ముగియించుటూ క్రికరంచన లేకుండ పనిచేసినందు భావము దేశములకు కలుగగలదని నేను తలంచెదను.

బోధనాధ్యసనపరిక్షయందు తేరిన

యువపాఠ్యములు

బొంబాయి రాష్ట్రమున రాష్ట్రీయదొరతనమువారి అనుమతిని బడసి మండల పురపాలక సంఘములు చిన్నపిల్లలకు నిర్బంధప్రారంభ విద్యాకాలల నేర్పరుచుటకు వారి కధికార ముండవలెనని ముఖ్యమంత్రిగారి తీర్మానము ప్రకటించింది. ఆ తీర్మాన ముమోదించబడినది. దాని ననుసరింపగోరు పురపాలక సంఘముల కన్నిటికిని బొంబాయి దొరతనము వారు దారభావముతో ననుమతి మొసంగ నిశ్చయించి చేపాచనకు గూడ ఎట్టి స్వభావము నే కలిగినను ఇంతకంటెను విశేషావకాశము గల యొకచట్టమునకు నే ననుమతి మొసంగితిని. ఇతర రాష్ట్రముల చట్టములు కొన్ని వచ్చియున్నవి. కొన్ని రాష్ట్రములను. సంయుక్త, పంజాబు రాష్ట్రములం దిదివరకు ప్రాథమికవిద్య చాల వెనుకబడి యుండెను. ఇపు డా రెండు రాష్ట్రములందును చురుకుగా పని జరుపుట కేర్పాటుచేయబడెను. నిర్బంధప్రారంభ విద్యాశాసనమునకు దొరతనము వారామోదించుటకు ముందుగ కోరబడిన రాష్ట్రమునందులకు వలయు నేర్పాటుల కవకాశము కలదని స్పష్టముగ తెలిసికొనవలెను. ఇది చాల ముఖ్యవిషయము. గాన రాష్ట్రీయ దొరతనములవారుగూడ దానినిగూర్చి శ్రద్ధగ్రహించవలెను. ముఖ్యమంత్రి బోధనాధ్యసన పరిక్షయందు తేరిన యువపాఠ్యములు అందవలెను. ఇపుడు జేకే భావోపాధ్యాయులలో 100-కి 32 మంది మాత్రమే అధ్యసనపరిక్షించిన వారుకలరు. ఇపుడు యుద్ధము ముగిసినది. ప్రాథమికవిద్యావ్యాప్తవన బుధికము కావలెను. అందులకు జేకే భావోపాధ్యాయుల అధ్యసనసాధకాలల సంఖ్య రెండుమాడురెట్లు హెచ్చువలెను. పాఠశాలలనుఖ్యాం గ ముపాధ్యాయులు గాన నుపాధ్యాయులు సమర్థులుగా

నందనినో పాఠశాలానుదరములకు కట్టిపెట్టబడును ఈపాఠ్యముల జేతములకును పాఠశాలానుదరములకును వ్యయ పరుచుటకు భవనంతయును దుర్వ్యయమగును. దీనిని గూర్చి మేము 1916 లో రాష్ట్రీయదొరతనములకు ప్రాసేపితిమి. ఈ సంవత్సరమున నుపాధ్యాయుల తరీఖీని నే నూహించుచు వారు నిమిత్తము ప్రాసేభక్త్య ములకు తోడ్పడు సహాయము వ్యయముచేయుట కనుచుంచితిమి. ఈ విషయమున సంయుక్తపరిగణాల దొరతనమువారి ప్రకటనలు గూడ దీనిని బలపరుచుచున్నవి.

పారిశ్రామికాభివృద్ధి

పారిశ్రామిక సంఘమువారి నివేదనము మాకు చేరినది. ఈ నివేదనము చాల ముఖ్యమైనదని రి.వారు అని నేను తలంచెదను. ఇండియాదేశమందలి పరిశ్రమల సత్తియునుగ నభివృద్ధి మొదలవలెను. అట్టి యభివృద్ధి జరుగుటకు దొరతనమునా తిక్త్యార శ్రద్ధ గ్రహించవలె నని సంభుముచును చేసిన ప్రభావమునకు సంబంధ నామోదించు రి. నేను తలంచెదను. భావికాలమున నీ దేశమందలి పరిశ్రమల అభివృద్ధి కలుగునభివృద్ధిని పొందగలవని నేను తలంచెదను. గాని అందులకు త్వర కాలమున నాత్మచేరిన భూమిని నిండుచును విత్తులబల్లుటయును జరుగవలెను. ఈ దేశమునందలి పశుశ్రమలు ప్రారంభ దశయందు నుండువారము నేర్పడినవారి నభివృద్ధి అనుమలముగ కలుగదు. అందులకు రి.నానుకూల పారభాషి కాది తాత్ప్రకరి కో ధకుల సహాయ ముముఖ్యతను గాన నట్టి పరిశోధక కాళు నేర్పరుచువలె నను సంభుముచునాచేసిన నూచిన ముఖ్యతమమని నేను తలంచుచున్నాను. దీనికందరు సంగీకరింతునని నమ్మెదను. దీనినిగూర్చి మేము వెంటనే ఆలోచించి రాష్ట్రీయ దొరతనములవారి అభిప్రాయములను వింగో వారికి గూడ వెంటనే ప్రాసేపితిమి. ఇందులకు ఇండియా దొరతనమున పారిశ్రామిక కాళు యుండవలెనని సంభుముచునా చేసిన నూచన యుచిరమని నే సంగీకరించుచున్నాను. గాని ముఖ్య ప్రయత్నము రాష్ట్రీయమంత రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ఫలితనక్రింద జరుగవలసియుండునని నే నూహించుచున్నాను. ఈ విషయమున రాష్ట్రీయలవారు పట్టుదలతో నున్నారని గూడ నే నెరుగుదును. గాని ముం దేర్పరబోవు ఇండియా ప్రభుత్వకాళయం దవసరముగ నెట్టి అధికారమును కేంద్రీకరింప బడదని నేను నమ్ముచున్నాను. నర్ భావము హాంబుగానున సభ్యులు ను చాల శ్రద్ధతో పనిచేసి ముఖ్యతవలన పాత్రులైరి నే ను స్పష్టమగుచున్నాను.

భారతీయుల యుద్ధ సేవలము.

ఈవిషయమునందను నేను విచుర్వింప బూనలేదు. కొన్ని ముఖ్యవిషయములకు గూర్చి మాత్రమే యుచ్యుటోప గలచితిని. యుద్ధవిషయమున ఇండియా జేతమంత అధికమగు సహాయము చేసినదియు గూడ ప్రపంచవారు లింకను భావగా గ్రహించగలిగి యుండవలెను. అందులకు ఎంతటి ప్రజల విభూతములు కలిగినో నరిగ గ్రహించినచో భరతఖండము సర్విన సహాయ మంత అధికమో బోధపడగలదు. మొసహా పేమియా రంగమునందలి సేనకు నున కధికభాగ్యుర కలిగినది. ఆదేశమున సవీకలమునందలి సేనకు కావలసిన సామగ్రు లేవియును లేవు. ఆదేశమున కోర్టు రైలుమార్గములు, నౌకలు సంకలము మున్నగునవేరి ను లేవు. పాయికలప నూమూల రాష్ట్ర మున్నగునవి గూడ లేవు. పశువులు మున్నగువానికి గడ్డి లేదు. ఇంటింటికి గడ్డి మున్నగువాని వచ్చితిని గూడ ఇండియా జేతము నుండియే అవలంబు పంపవలసివచ్చింది. ఇట్లు సామగ్రుల సధికముగ ఎగుమతిచేయుటకులన నీ దేశములోని ప్రజలకు యిబ్బంది కలిగినది. నేనుకట్టికలె విశేషములనుండి ఈ దేశమునకు నిర్మితకస్తువులు విరివిగ కచ్చుటలేదు. బహు స్వల్పముగ వచ్చుచుండెను. ఆదేశములందు నిర్మాణకాల లన్నియు యుద్ధకార్యములనే నిర్వహించుచుండెను. ఇట్టి విషయస్థితియందు ప్రభుత్వకాళులవారి లాభ్యత చాల దుర్భరముగ నుండెను. బోగ్గులు నూమూల తూర్పుదేశములకు నౌకలలో పంపవలసి వచ్చుటచే మరెంతో యిబ్బంది కలిగినది. ఈ దేశమున ముఖ్యములకు పరిశ్రమలకు బోగ్గుల లభించుటంబెను. నౌకలు లేక బోవుట పెద్ద యిబ్బందిగా వచ్చెను. ఈ రీతిగా సేనలకును ప్రజలకును సహాయు లధికముగ వ్యయమగుటవలనను విశేషములనుండి పరము రాకపోవుటవలనను ధరలు చాల పెరిగినవి. అందులకు కొందరు సరకులను నిలవచేయసాగిరి. ప్రయోచించుటకు వచ్చిరి. దానివలన సేనలకు కావలసిన సామగ్రులుగూడ అవలంబ్యముగ లభించుట కడవయ్యెను. అందుకు తోడు అంత గ్గాముల ఆ పా య ము త ట ప్పించెను. అం

అందువలన ఇండియా భారత చాల కఠినమయ్యెను. యుద్ధము వలన కావలసిన సాగ్రులను నిర్మించుటకు జేర్చుచున్న ఇండియా జేర్చు వాధ్యులను సరిగ్గా పంపించుట కలదు. కేరళము దిగుమతులవలననే ఆధారపడి చేయబడిన ఏర్పాటులను ప్రజలను ప్రభుత్వమువారు గూడ మార్పు కొనిపించి వచ్చినది. కొన్ని రస్తువులను నిర్మించువలన వచ్చినది. అందులకు కలయు నుపకరణములు లేకుండ. ఇనుము, ఉక్కు, మున్నగు చాల సామగ్రిల యుపయోగమును మిత పరచవలసి వచ్చెను. నేర్పరులకు పరివాద్ర సహాయమున నవకర్తవార్తముల నుపయోగించి కలిగితిమి. ఇట్టి ప్రయత్నము లందు కలిగిన అనుభవములపట్టి అట్లేర్పరులవలన వాని పితృ దళిపుల్లి నొందించి కాళ్ళముగ నెనుంపవలసి యున్నది. అందులకు కొరతను వారు క్రద్దబూని. యుద్ధకాలమున ఇండియా జేర్చు విజేతస్తువులవై సాధారణదక పోవుటయే గాక ఆపకర్తవార్తములను మిలిమిందలి జేర్చుల కన్నీటికిని పంపకలిగెను. ఇంగ్లాండు జేర్చులకు లక్షలన్నలను ఇటలీ జేర్చులకు 44 వేల టన్నులను చర్మముల పంపబడిన. ఆ చర్మముల వెల 210 లక్షల పాము ఈచర్మములలో చాల భాగము చక్కజేయబడినది. అట్లు చక్కజేయుట కష్టముల బడిన నిపుణులకు పరివాద్ర సహాయమున నీ ప్రయత్నము పునరుపయోగము చేయబడినది. అందులకు చర్మముల పరివాద్ర ప్రవీణు లగు కార్మికులను పోషించుటకు నియమించితిమి. నంటియెడల ఇనుపదాతలకన్నులు గాక ఇండ్లకు కట్టుటకు చేరకు తూర్పుజేర్చులలోని సేవలకు 2 లక్షల టన్నుల దూలములను పంపితిమి. 1800 మైళ్ల పొడవున నియమించిన 18 వేల అడుగుల మంతెనలను కట్టుటకు కలయు సామగ్రిలను ఇండియా జేర్చు కయారచేసి పంపితిమి. 228 ఇంచులకు 5900 రైలు వెల్లెలను కూడ పంపితిమి. సేవలకు కావలసి నూలు బట్టల నన్నిటిని ఈ జేర్చు వలననే నేయించి యే పంపితిమి. ఊజుబట్టలలో చాలభాగము ఇండియా టీబెలుజేర్చుల పూలతో నీడేర్చున నేయించి పంపితిమి. మొత్తము 420 లక్షల దుస్తులు సేవలపై పంపబడిన.

మనుష్యసహాయము

ప్రధానమంత్రిగారు కోరిన సహాయము చేయుటకు 1-8-1918 మొదలు 12 నెలలలో 5 లక్షలనుండి నైనులను యుద్ధము చేయదగిన వారిని పంపుటకు ధీ స్థి సలి వారు పూనుకొనిరి. ఇది సాధ్యమగునా యని గూడ కొందరు సంశయించిరి. 1917 లో 265 వేల మంది మాత్రమే లభించుట చే చాలక్రద్ద కనిపించినగాని 5 లక్షలనుండి పూర్తికారని తోగినది. జూలై నెలలో మాత్రము 41 వేల మంది కావలసిన తలపగా 28 వేలమంది మాత్రమే లభించిరి గాని పిమ్మట హెచ్చుగా లభించుటచే నవంబరు 11 వ తేదీ నాటికి 2 లక్షల మంది సేవలో చేరి తక్కిన 7 నెలలలోను మిగిలిన 8000 మందియు నిరర్థకతరముగ లభించగలరని తెలుపబడినది. మొత్తముమీద యధారంభమునండి ము నైనులను ఇతిరూపము 12½ లక్షల మంది ఇండియానుండి కలిగి. ఇది చాల స్థాను నీయును.

ఇండియా నైనికసంఘము

సేవలకు తగ్గియుట ప్రారంభమైనది గాని సంధికర మున సంకేతములు జరుగుతరకు పూర్తిగా తగ్గివలెను లేదు. ఇంతవరకు 50 వేలమంది హైందవ నైనులను కదలిరి. ఇది వరకున్న క్రూరీంగు బోర్డు క్షుణ్ణు విరమించినది. ఇండి యను సోల్జర్స్ బోర్డు క్రొత్తగా ఏర్పడినది. నా మిక్తు లగు లవుండెనుగా రాసంఘమున కధ్యక్షులు. సాహ సముతో రణరంగమున కేగి వికలాంగులైన యో ధులకు దేశీయులు నైతికముగ ఆధిపత్యము నున్నారు. త్వర లో నామునునను దేశీయులు తీర్చుకలసి యున్నది. అందులకి క్రొత్తసంఘ మేర్పరుపబడినది. ప్రతాపమును చూపిన వారికి భూములనిచ్చుట వికలాంగుల కిక ముందు బతుకు తోవు నేర్పరులకు హరిద్వలచదువు:వయమున ఏర్పాటుచేయుట అందులకు రాష్ట్రీయ చుండల సంఘముల నేర్ప రుచుట మున్నగు కార్యముల నీ సంఘము ము నిర్వహించును. బాహ్యకు బాహ్యకలకు చచ్చు చెప్పించు విషయమున రాష్ట్రీయకరణములలో నాలోచించి మేము ఏర్పాటుచేసి నాము వారి కచికిముగ ప్రారంభి:ద్వ నేర్ప రుచును. వారికి స్వల్పభవసహాయము మాధ్యమిక తరగతి వరకును విద్యావేగమును గూడ నీయవలెను. ఇతను నై తరగతులకు చదువుకుట కూడ కొందరికి విద్యావేతనము లీయబడును. మేరీవక్రవర్తివిగారి వివాహ పంచితద్వ

కోర్కన సందర్భమున కాకకగా భారతీయంగనల హెచ్చు మొత్తమును సమర్పించిరి. ఆ మొత్త మీ సహాయమునకు విని యోగించబడును.

ప్రకటన సంఘములు.

యుద్ధమును గూర్చిన యధాగ వార్తలకు ప్రజలకు తెలియజేయుటయందు కడదిన 6 నెలల నుండియు నీసం ఘములు పనిచేసినవి. ఈ జేర్చునందలి ప్రతికముగూడ నీవిష యున తోడ్పడినవి. సంయుక్తగాష్ట్రీయల యుద్ధకర్తక పంపా బు మాకు, ప్రతిక లా రెండురాష్ట్రీయలలోను బాగుగా పని చేసినవి. ఈసంఘములు యుద్ధగూడ జేర్చులకు చాల లాభ కారులుగా సందర్శింపురు.

విషజ్వరము.

యుద్ధము వలన కలిగిన భారతపారమునకు విషజ్వరము. ఆభారము తగ్గునంతలో ప్రపంచమునందంతటను విషజ్వరమును మహామాదలువాధి చేలరేగినది. దానివలన కలిగిన నష్టములకు యుని యంతరకును నిర్ధారణకాతేను ఆతిస్వల్పకాలమున కోట్లకొలది ప్రజలు విషజ్వరము వలన విగత జీవులైరి. వైద్యులు చాల క్రద్దతో పనిచేసిరి గాని వ్యాధి ఆకస్మికమున పూర్వము నగుట చే వైద్యుల సహాయమునగా లాభకారికాతేను. ఇట్టి తరణమున ప్రజల క్షుద్ధికముగ తోడ్పడిరి. వైద్యులు పరిశోధనలను చేసి నివార యోధములను సిద్ధపరచిరి. పరిశోధనకొక ప్రత్యేకోద్యోగి నియమించబడినది. ఇది మహావ్యాధి విశ్వవ్యాప్తముగాక పూర్తి రంధ్రమున వైద్యుల యత్నములు సఫలముకాతేను. విచుర్య టలు దీనిని గమనించ వలెను. ఈ జేర్చున కల్లెలయందు పారి శుభ్యమున గమనించుట కేర్పాటులు జరుగవలెను. అందులను గూర్చి కమిషనరుల నూచలను మేము రాష్ట్రీయ దొరతన ములకు తెలిపితిమి. ఇంకను పరిశోధనల ది క నుగ జరుగ వలసి యున్నది. ఈ జేర్చు న వైద్యులు పరిశోధనల సక్రమముగ జరిపిరి. వారిసామర్థ్యము వికస్యమైదిగాక మన మందులకు పూనుకొనదగును.

ఆహార వనారములు కొరవడుట.

కాటకము సరిగ్గా వున్నము లేకపోవుటచే కలిగినది. జేర్చునందంతటను పంటలసోయి కాటకము కలిగి ధరలు తేగినవి. వీరలకు చాలయరకష్టంకలిగినది. ఇట్టిరల కురిసిన వన్నముల వలన కొంతమేలు కలిగినది. ఈ విషయమున గాంధీజీగారు సహాయము విరంపకలరు. భాధాని వారణ ప్రయత్నములను గూడ వివరించెదరు. ఆహారకాళాధి కొర:చ్చెగారు చాల ప్రశంసనీయుముగ పనిచేసిరి.

ప్రయోజనపు చీట్లు.

స్వజేర్చునకు వెళ్లగోరు పాశ్చాత్యులకు ప్రయోజనపు చీట్లు దొరకవంతుట స్థీయరకేవులు చాల హెచ్చుగా నుండుట అను నది ఆతెవారికి చాల యున్నందిని కలిగించినది. యుద్ధవిరా మము ప్రారంభమైనది మొదలు మేము ఈ విషయమును గూర్చి ప్రతిభు జేర్చునందలి యుద్ధోగులకు ఖండితముగ ప్రాయచిస్తాము సంశ్చిక్షేకరుకు నేర్పాటుకలుగునరకు ఈ విరమించునని తెలుపుచున్నాము. (సత్యము)

నన్నటి సాయంకాలమున గోదావరి జిల్లా సంఘము జిల్లా కౌంగ్రెస్ కమిటీ, వ్యవసాయనా సంఘముల వారి యాజమాన్యము క్రింద కాకినాడపురము వైందా వేంకటచల పతి బొకొహాయసంధు చావలి రామసోపయాజులు గారు ఆధ్యక్షత వహించి నొక పానులసభ జనాగ్రదముగ గావించ బడినది. నూతనదిల్లులను గురించి ఖండితమైన అసహ్యులని దెల్పుచున్న మొదటి తీర్మానము జేటూరి కృష్ణబ్రహ్మంగారిచే చక్కగ నుపపాదించబడి యల్లాబోన్సులలో కామేశ్వర రావుగారిచే బలవత్పబడి సర్వాంగీకృతమయ్యెను. లక్ష్మ రాజు నుబ్బాగావుగారును, దుర్గిరాల మేకటనూర్కళికాళ రావు గారును దిల్లులగురించి అసహ్యులని తెలవవలసివదని యు, గాంధీజీగారి సహాయము బలవత్పరచిరి దిగులు, దిల్లులు తీసివేయబడక పోయియెడల సభనండి వేదలిపోవల సినదని యు, మన రాజధాని సామూజ్యకాననసభికుల గోరిరి. ఈ తీర్మాన మెల్లరును అంగీకరించిరి. మొంటాగూ చెప్పిని ఫక్త రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై వ్యతిరేకాభి పాయముల నుద్ఘోషించుచు ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్ ఉద్యోగిగుల సంఘము పంపదలచిన విజ్ఞాపనము గర్హనీయ ము మూడవతీర్మానము చేయబడినది. ఇది ఉప్పలూరి సీతా రామస్వామి గారిచే నుపపాదించబడి పారేపల్లి వేంకటరావు ముఖ్యగారిచే నామోదించబడి సర్వాంగీకృత మయ్యెను.

స్థానికవార్తలు

చెన్నపురిలో వైగువ్యాధి:— నేడువైగు వ్యాధి క్రొత్తగా వెలికినసోకలేదు. మరణములలేదని వార్తాపీఠరు గారు మాకు తెలిపిరి.

కృష్ణవిలాస సభ:— ఈ నెల 9 - వ తేదీ ఆది వారమునాడు రాత్రి 9 - 80 గంటల కీసభవారు సల్లావారి సౌందర్యమహా (214 గోవిందప్పనాయకవీధి) నందు " సావిత్రి " నాటకమును ప్రదర్శించురు.

జగన్నాథ భక్తవర్ధ:— భగవద్గీతోపన్యాసము ఈసభవారి ఏర్పాటు ప్రకారము ఈనెల 9 వ తేదీ ఆదివార మునా దుదయము 8 గంటలకు ఎన్నార ఏరాస్వామిపిల్లవీధి 4/4 గృహమున స్వామి శర్వానందగారు భగవద్గీతను గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

సీమతపాలు:— శాస్త్రులు ఎక్సెన్సిను సకాలమునకు వచ్చిన యెడల విజేతపు టుత్తరములు కేపుదమును 7-15 గంటలకు జగమున బట్టాదా చేయబడును. తపాలు వెట్టె ఉన్నవారికి 6 గంటలకే ఈయబడును.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారి ఆతిథ్యము:— కేపు (8-2-19 వీనివారము) సాయంకాలము 6 గంటలకు సభాభవన మున (ఆంధ్రాహల 9 బ్రాజ్స్) సభవారు మాక్రి పీఠాపు రము రాజాగారికిని మాది నామబహదరు మోచెర్ల రాసచం ద్రరావు పంతులుగారికిని దినానుబహదరు పిట్టిత్యాగరాయ (శ్రేష్ఠి (సభాధ్యక్షుడు) గారికిని ఆతిథ్యముపగదరు. రాజా వారు రాష్ట్రీయకానససభకు సభ్యులుగా నియోజింపబడినందు నకు తక్కినవారిద్దరికిని దొరతనమువారు దినానుబహదరులకు దయలనిచ్చి గౌరవించిసంగన ఈ మువ్వరాంధ్ర ప్రమాఖుల గౌరవార్థము నీయాతిథ్యము జరుపబడుచున్నది.

సర్ ఎం. విశ్వేశ్వరయ్యగారి ఆరమాసముల నెలపు పూర్తియైనప్పుడు మరలపిలువబడుదని కొంతమంది కలంపు చున్నాగు. ఇందునుగూర్చి చాలవర కల్లిప్రాయభేదములున్నవి. కొందరిట్టిప్రతిపాదన బాగుగ నున్న దనుచున్నారు. అయినను జానునెలలో విశ్వేశ్వరయ్యగారిండియాలో నుండరు. జపా ను, ఆమెకా ఇంగ్లాండులకేగి ఆసన్ని యుతిగి పదిమాసములైన పిమ్మట నింటికి మరలెదరని తెలియుచున్నది. మార్చి నెలలో వారు బయలుదేరెదరు.

విచారక సంఘముల సమావేశము

లండను, ఫిబ్రవరి 5:— పారీసునుండి యిట్లు ప్రకటింప బడినది:— సర్వకాలిసౌభ్రాతృత్వ సంఘవిషయమున నేర్ప అనుబడిన సంఘము తృప్తికరముగ అభిర్వర్తి సొంపుచున్నది. అంతర్జాతీయ కార్మిక కాసనా సంఘమువారు కార్మిక వ్యవహారములను అంతర్జాతీయముగా యోచించుటకు కాళ్ళోపు టేర్పాట్లకుగాను బ్రిటిషుమాచలనే ఆధారముగా చేసికొని చర్చించుటకు నిశ్చయించిరి.

బ్రిటిషురాష్ట్ర సంతక్షక శాసనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 5:— వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియ బరచుచున్నారు:— పని చేయు కాంట్రాక్టుకు భంగము కలుగు నెడల దోషి 6 మాసముల కఠినశిక్షకు గాని మారుసాను ల జరిమానాకు గాని బద్ధుడగు నను రాష్ట్రసంతక్షకశాసనము ననుసరించి నిర్ణయిచ్చి క్రితనివారిడను శిక్షించుటకు దొరతనము వారు పూనుకొనవచ్చును.

ఆర్థిక సమస్యలు

లండను, ఫిబ్రవరి 5:— పారీసునుండి యిట్లు ప్రకటిం చిరి:— ఆర్థిక విషయసంఘప్రథమ సభయందు ఇటాలియను మంత్రి సలాండాగారధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి. పరాను ఆర్థికమంత్రి యగు క్లొట్టుగారిచే తయారు చేయబడిన సర్వ కాలి సౌభ్రాతృత్వసంఘ ఆర్థికవిషయములనుగూర్చి యోచిం చుటకు మోపేగుగారు నియమింపబడిరి.

బొంబాయి బాజుమహా మోపాటులో ఈస్టా జబ్బితగిలి భాధగలదున్న లెఫ్టి నెంటు చేపేయ... పిట్టి చాల విమోచకరంగునన్న. ఆతని కాదెప్పుయెట్లు తగిలిగిడియు తెలియలేదు. బాజూల మిచ్చుటకైన నభిసక్తి కత్తలివన్నది.

మదరాసు శాసనసభ

రెండవ దినచర్య

విశాఖపట్టణము వైద్యపాఠశాలను కళాశాలగా వృద్ధి చేయుట

విశాఖపట్టణపు వైద్యపాఠశాలను కళాశాలగా వృద్ధి చేయుటకు విద్యార్థివృద్ధికోటకు సంబంధించిన మొత్తమున రెండు లక్షల రూపాయలను కేటవలసినదని ప్రజల ఆశయమును చాచుచున్నది. వైద్యవిద్యయందు గరిష్ఠతెలుపుటకు విశేష పాఠశాల అందవలెను. చెన్నపట్టణములోని పాఠశాలలు చాలవు. కాద్యుగారు విశాఖపట్టణమునకు వచ్చినప్పుడు ఈ పాఠశాలను కళాశాలగా చేయుట కల్పనాను తెలిపిరి. అని వేంకటపతిరాజుగా రుపపాదించిరి.

విశాఖపట్టణమందలిని వైద్యపాఠశాలలోని పరికరములు విద్యార్థులకు చాలవు. విద్యార్థులు ఈ తీర్మానము లాభములేదు. అందులకు వైద్యకళాశాల వచ్చును. అంతవఱకును అంద్ర ప్రదేశున నీ విషయమై ప్రభుత్వమువారికి కక్షాజించి బ్లావ కమునయ్యచందవలయును అని మా. 25 లెగ్జిస్లేషన్ కా ర్యుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

తీర్మానము ఉపపాదించబడినది.

ప్లేగు నివారణ.

తరువాత ప్లేగును నివారణ చేయుటకుగాను పురపాల కుద్య సభ్యులు రూ. 25,000 లను అదనముగా నిప్పించ గోరుదు వేంకటపతిరాజుగా రొక యుపపాదనము తెచ్చి రి. ఆ కల్ప సూర్యవారాయణరావు ముఖముగాను విశాఖ పట్టణము నునిసిపాలిటివాడు ప్లేగును పట్టణములోనికి రాని యుద్ధండ్ కట్టుదిట్టము చేసేకొనుటకుగాను ప్రభుత్వమువారు 20 వేల రూపాయల నిప్పించ గోరుదు మొక ఉపపాదనమును తెచ్చిరి.

ప్రభుత్వమువారి పక్షమున రాజగోపాలాచార్యులవారు ఉపపాదనములకు ప్రత్యుత్తర మొందుచు ఇంకవరకు ప్రభు త్వమువారు ప్లేగు నివారణకొర. కంఠము ద్రవ్యము వెచ్చించి యున్నారనియు, ప్రకృత ప్ర అదాయకమునకట్టికలో దీనికిగాను ప్రత్యేకముగా మునిసిపాలిటికు నిచ్చుటకు రూ. 50,000 లు వేయగా నుంచబడినది. కావున, ప్రకృత ప్ర నీ యుపపాదనలను సంగీకరింపజాలనని నుడిచిరి.

కానిటిరి పార్టీలు రామయ్యంగారు గ్రామములలో కానిటిరిపార్టీల నుంచుటకై జిల్లా బోర్డులవారికి రెండు లక్షల రూపాయలను విరాళముగా నిచ్చుటకు వ్యయపట్టికలో సదు పాయములు చేయ నూచించుచు నొక తీర్మానము నుపపా దించిరి.

ప్రభుత్వము వారిపక్షమున రాజగోపాలాచార్యులవారు తీర్మానమునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, ఈ విషయమున జి. ఓ. ప్రయోగపబడి యున్నదనియు, దానిని బట్టి మాత్ర మెడల స్థానిక సంఘము లనేకములు కానిటిరి పార్టీలు ఆనవసర ములని అభిప్రాయ మిచ్చినటుల తెలియగలదనియు, కావున ఆనవసరముగా ఈ విషయమున ద్రవ్యమును ప్రభుత్వమువారు వెచ్చింపజాలరని నుడిచిరి.

నరసింహయ్యంగారు, కానిటిరిపార్టీలు కావలయునని కోరుస్తానీక సంఘములవారికి ద్రవ్యసహాయము చేయగూడ దా యని ప్రక్షింబిరి.

రామయ్యంగారు ప్రకృతము 50 తాలూకా బోర్డులు అవసరమని అభిప్రాయ మిచ్చినది. కావున వారికి ద్రవ్యసహాయము చేసిన క్రేయోదాయకముగ నుండునని నుడిచిరి.

తీర్మానము తరువాత వోటుకు వెట్టబడి, ఓడిపోయి నది.

మాత్రికుడి మునిసిపాలిటి.

తరువాత రామయ్యంగారు, మాత్రికుడి మునిసిపాలిటి లోని మైనరు కానిటిరి పనులకుగాను రూ. 12,000 లను విరాళముగా నిప్పించగోరుదు మొక తీర్మానమును తెచ్చిరి.

రాజగోపాలాచార్యులవారు ప్రభుత్వపక్షమున జవా బిచ్చుచు మునిసిపాలిటివారికి ఇంకవరకు కానిటిరి పనులకు రూ. 12,000 లు అనుబడినదనియు, ఇంకను అరువేల రూపాయలు (12,000) వారు కోరుచున్నార. కాని ప్రకృతము ప్రభుత్వమువారు వారికికను అంగీకరింపలేదని గోపాలా చార్యులవారు చెప్పిరి. తరువాత తీర్మానము ఉపసంహరించు కొనబడినది.

స్థానిక సంఘములు.

రామయ్యంగారు స్థానిక సంఘములలో మైనరు కాని టిరి పనులకుగాను రూ. 12,000 లను విరాళముగా నిప్పించగోరుదు మొక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

రాజగోపాలాచార్యులవారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేక ముగా మాటలాడిరి. తీర్మానమును వోటు వెట్టగాకు ఓడి పోయినది.

దిండిగల్లు మునిసిపాలిటి.

రామయ్యంగారు దిండిగల్లు మునిసిపాలిటిలోని పేట లను విశాలముగా చేయుటకుగాను రూ. 15,880 ల నిప్పించ గోరుదు మొక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

రాజగోపాలాచార్యులవారు ఈ విషయమున ప్రభు త్వమువారు రాజగోపాలాచార్యులవారు రని నుడిచి యనంతరము తీర్మాన ముపసంహరించుకొనబడినది.

నీటిసప్లయ.

రామయ్యంగారు తిరునెల్వేల్లి, పాలకొండ మునిసిపాలి టీలలోని నీటి ఇబ్బందులను తొలగించుటకు గాను 20 వేల రూపాయలు వారికి ప్రభుత్వమువారు విరాళముగా నీయ గోరుదు తీర్మానము తెచ్చిరి.

ఈ విషయమున తిరిగి విభజన వాలంటింటుచుని రాజ గోపాలాచార్యుల వారు చెప్పిన యనంతరము తీర్మాన మును సంతరించుకొనబడినది.

నిమ్మజాతుల గృహములు.

మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు నిమ్మజాతు లకు ఇంటికనకుల కేంద్రములను అధినివేశముల నిప్పించు టకు గాను గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాబోర్డుల వారికి మూడు లక్షల రూపాయలను విరాళముగా నిప్పించగోరుదు మొక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

ఈ విషయమును ప్రభుత్వముయొంది కావున ప్రకృతము ఒక లక్షరూపాయలను విరాళముగా నిమ్మని రాజగోపాలా చార్యులవారు నుడిచిరి.

రామయ్యంగారు తీర్మానములో ఇతర జిల్లాబోర్డులను కూడ చేర్చగోరుదు మొక సవరణమును తెచ్చిరి.

రంగారాధ్యులవారు సవరణలను చాల సంకీర్ణత కలు గునని నుడిచిరి.

రామచంద్రరావు పంతులుగారు, గోదావరి కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాబోర్డులలోని పరిస్థితులను, ఇతర జిల్లాబోర్డుల చాల భేదమున్న దని మధువు రామయ్యంగారు సవరణకు వ్యతి రేకముగా నుడిచిరి.

సవరణను దొంతరమునా రంగీకరించలేదు. కావున రామచంద్ర రావుగారి తీర్మానము వోటుకు వెట్టబడి అంగీ కరింప బడినది.

గ్రామపంచాయతీలు.

తరువాత రామచంద్రరావు పంతులుగారు ఇంకొకటి పంచాయతీలు బాగుగా నిర్వహించబడుటకుగాను వారికి 2 లక్షల రూపాయలు విరాళముగా నిప్పించ గోరుదు మొక తీర్మానము తెచ్చిరి.

సహజ భట్టుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. రంగారాధ్యులవారు తీర్మానమును వ్యతిరేకముగా మాటలాడిరి.

రాజగోపాలాచార్యులవారు సయితము ప్రకృత మీ తీర్మానము సంగీకరించుట భావ్యము కాదని నుడిచిరి.

తరువాత రామచంద్రరావు పంతులుగారు తీర్మాన మును వోటుకు వెట్టబడవ లేదు.

యాత్రాస్థలము.

కరరావుపంతులుగారు యాత్రాస్థలములలో ఆంగ్లో పాయములకొరకు ఒక లక్షరూపాయలను విరాళముగా నిప్పించగోరుదు మొక తీర్మానమును తెచ్చిరి.

రామచంద్రరావు పంతులుగారు తీర్మానమును బల పరచిరి.

రాజగోపాలాచార్యులవారు ప్రభుత్వమువారి విషయ మున పర్యవేక్షణమును చేయుచున్న వారలు కావున ప్రత్యే క మొక తీర్మాన మనవసరమని నుడిచిరి. తీర్మాన ముపహరించుకొనబడినది.

తరువాత నేటిసమావేశము ముగిసినది. మరల శుక్ర 11 గంటలకు సభ సమావేశమగును.

మూడవదినపు చర్య

నేటిదినమున మదరాసు శాసనసభ 11-5 నిమిషము లకు ప్రారంభమయ్యెను.

మా. ది. శాసనసభాద్యక్ష మో. రామచంద్ర రావుగారు గుంటూరుపురమున నీటివనతి అభివృద్ధిచేయుటకును, ముంకి కాలువలు బాగుచేయుటకును, భారీగా నన్న ప్లములను పొందుటకును 1,60,000 రూపాయల మొనగవలసిన దని ఉపపాదించిరి.

రాజగోపాలాచార్యులుగారు

క్రొందటిసంవత్సరము 9000 ఇన్చితి మనియు, క్రియ నేటి ప్లానులు యింకా కొన్ని రాలేదనియు, సానటరీ బోర్డు వారు ప్లాను చూచినచుకాక వారి అభిప్రాయమునుగట్టి విచారించవచ్చుననియు ప్రభుత్వముకేరపున ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఈ పట్టణము అభివృద్ధిచేయుటకు 6000, రూపాయల అప్పుకొనుట గుంటూరు మునిసిపల సంఘమువారు అడి గిరి. అది ప్రభుత్వమువారి ఆలోచనలో నున్నది.

రామచంద్రరావుగారు

ది. 10, 175 రూపాయలకు సాటరీ ఇంజనీరు ఎట్టి మేటు వుండెను.

సి. పురపాలకసంఘమువారు ఈ క్రొత్తప్లములోను భగ్గ కొంతప్లమును పొందుకొనుట నుంచవలసిరి. మిగిలినది తిరుగ అమ్మవచ్చు నని చెప్పిరి.

డి. 10900 రూపాయలకు ఎట్టి మేటు నీటికంటితై ఏర్పడువలసింది. అందుకొనుటకు 14000 ఎక్సెస్ మెంటు వ్యయపరచితి ననిరి. చర్చమీద తీర్మానము ఉపసంహరింప బడినది.

రామచంద్రరావు గారు

కడప జిల్లా రెండుమూడు సులముల నుండియు భాగ్యము తెగుళ్లచే పంటలు గోదావరి గుంటూరుజిల్లాలో చేడిగోయి, నది. దాని తెగుళ్లకు నివారించుటకు, పశ్చిమపుటకు ఒక్క భగ్గనాయ ఇకా స్పెక్టరును వియోగించుటకు 10,000 రూపాయలను ఇయ్యలసినదని ఉపపాదించిరి.

రాజగోపాలాచార్యులవారు

తెగుళ్లపక్షమున పరిశోధించితి మనియు, జిల్లా కలెక్టర నాయ కాభోద్యోగులు వర్గరసాయదానవర్గముల పోయి, ఈవ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులను బోధింపవలెను. రామచంద్రరావుగారు ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఆవర్గరసాయ కాభోద్యోగులు ఇదివఱకు కొన్ని తెగుళ్లకు ముచ్చటకు సదు పాయములను చెప్పిరి. ఆనభవము క్షమగా తెలుగులో కలసి తెగుళ్లకు ముచ్చటకు మరి పరిశోధనచేయుటకు కొంత సా మ్మయిచ్చుటకు కోరుచున్నాను.

రంగారాధ్యులవారు

రెవిన్యూ అఫీసరులను ప్రతిష్ఠలములకు పంపి తెలుగు తె గుళ్ల ఎట్లువివిధస్థలములలో బాగుచేయుచుండికోసమగుటకు 24 గురను పంపిపరిశోధన సలహా వియోగించుట వుంచిదని, నూచించిరి.

చర్చ వై తీర్మానము ఉపసంహరింపబడినది. యాకుబ్ హుసేను బహదరుగారు.

ప్రత్యేక ఫివరకు డైరెక్టరు ఆదర్శములేను ఈకాళు హు గు భాగములకు భాగించుట. (1) మెరీచు బయాలజిస్టులకాళు (2) మెరీచుల కాళు, (3) ఫిజికల్స్ డిప్యూ కాళు (4) డైరెక్టరులకాళు నర్. (ప్రెడెన్షియల్ కాలనన్ గారు, ప్రతికాళు యొక్క అసిస్టెంటు డైరెక్టరును పోగా తరిఫీదు చేసి డైరెక్టరు కద విడి తయారు చేసిరి. ప్రభుత్వ విభాగ ముంచవలెను. ఎవరి ఉద్యోగములలో వారి నుంచి గోవిందమగారి సహాతి ఫివరీజు డైరెక్టరుగా నుండగోరెదను. ఫివరకు డైరెక్టరుకీ 15000 ను విడిచి పెట్టి, అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారికి 5000 నకు 50 రూపాయల చొప్పున 600 ముదలకొని 900 కలకు హెచ్చింపవలసిందని యుపపాదించిరి.

ప్రభుత్వమువారి తీర్పున రాజగోపాలాచార్యులవారు. ఈ విషయమున తమ ఆలోచింపి, యీ కాళులు బాగుగు భాగములకు చేసి నాము. నేను గోవిందమగారి అర్హతకు రించి ఏమి చెప్పును. డైరెక్టరుగారి వేతనము 15 రూపాయల అట్లులే అధికములతో సంవత్సరమునని ప్రభుత్వ తిరిమిచ్చిరి. హుస్సేను బహదరుగారు

మరల విషయము లన్నిటిని విశదీకరించిరి. కొంతవర్చ మీద, వోటుకు వెట్టగా, తీర్మానము ఓడిపోయెను.

తీర్మానము.

సమ్మ ఎక్సెస్ మెంటు చేయుటకు 600000 రులకు ఏర్పరచిరి. 20 రకముల సమ్మలు తయారుచేయుటకు కేర్తగిరి

(10-వ పేజీ చూడుడు.)

అమృతాంజనండిపో క్యాలండరు

1919 సం. రమునకు మా క్యాలండరులు తయారుగా నున్నవి. కొద్దికాటి ప్రతులే యున్నవి. కాన కావలసినవారు త్వరగా వ్రాయవ్రాకితులు. కార్యవ్యాపకము, అమృతాంజనం డిపో.

ఆంధ్రవత్తిక

1919-వ సం. ఫిబ్రవరి నెల 7-వ తేది శుక్రవారము.

సామ్రాజ్య శాసనసభ.

రాజప్రతినిధి యువన్యాసము.

నిన్నటిదినమున ఢిల్లీనగరములో సమావేశమైన శాసనసభయందు రాజప్రతినిధి యొనంగిన ప్రారంభోపన్యాసమున అనేక ప్రధానవిషయములు చర్చితములయ్యి. దేశజాల కాశాధంగము కలిగించు వాక్యాల్నిచే నొప్పుచుండుట విచారజనకము. ప్రస్తుత సభాకాలవరమిది 1920 సం. త్వరము జూలై, 20-వ తేదీవరకు వృద్ధిచేయబడినది. తెయిలు పరిపాలనమును కరిశోధించుటకు అధికార, అసభికారసభ్యులు గల యొక సంఘము నిర్మింపబడుట. ఆముఖశాసనము గూర్చి యోచించుట కేర్పరుపబడిన సంఘవివేదికము భారత ప్రభుత్వమువారు చూచి, భారతరాజ్యాంగమున కింపినారు. కాని, యీ వివేదిక మెల్లరకు సంతృప్తి గొలువదని రాజప్రతినిధి మున్నుండే తెలిపి యుండుటచే, దీని స్వభావము మనకు తెల్లమగుచున్నది. పిమ్మట బొంబాయి, బీహారు, బీరార్, మున్నగు ప్రదేశములలో, నిర్బంధప్రాథమికవిద్యా వ్యాపనమునకై డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారి కధికార మీయవలయునను శాసనములు భారతప్రభుత్వమువారి యంగీకారము బడసిన వనియు, ఈ యుద్యమవిజయమునకు బోధనావిషయమున శిక్షితులగు ఉపాధ్యాయులు కావలెననియు, ఇందులకు 300లక్షల రూప్యములు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి నొసంగిరినియు వీరునుడివినవాక్యములు ప్రశంసనీయములై, భారతీయుల కృతజ్ఞతకు వీరిని పాత్రుల గావించుచున్నవి. పిమ్మట వీరుపారిశ్రామికానివేదికముగూర్చి తమ సంపూర్ణ సమ్మతిని వెల్లడించిరి. భారతదేశము మనుష్య భవజలముతో గావించిన అపార సంగ్రామాసాహాయ్యము నుగ్గడించిరి. సైనికులు తమ సేవనుండి గృహములకు బంపబడుచుండిరిగాని యీ కార్యము శాంతి సంపూర్ణముగ నెలకొనువరకును పూర్తి కాజాలదని రాజప్రతినిధి నుడివి యుండెను. ఇదివరకున్న రిక్రూటింగు బోర్డునకు బదు లిప్పుడు భారత సైనిక సంఘముకటి సర్ జార్జి లాండింగుగారి యాజమాన్యమున స్థాపితమైనది. వీరు సంగ్రామమున గాయము నొందిన భారతసైనికుల డ్రేజుము, అందు మరణించినవారల కుటుంబ సంరక్షణము, వారి శిశువుల విద్యాభ్యాసము మున్నగు విషయముల చరయించుదురు. శ్రీ మేరీ రాణీ వివాహాదిన యుల్లస సందర్భమున భారత రమణు లొనంగిన ధనము నీవిషయమున కే వ్యయవరువలెనని ఆమె యిచ్చిన యుదారసమన్విత మగు నుత్తరువునకు భారతీయు లామెకు కృతజ్ఞులు. తరువాత భారత దేశమునంతను సంతోధ పెట్టిన ఇం ఫ్ల యెం జా

మున్నగు వ్యాధులవలన పారిశుద్ధ్యమునందలి లోపములు వెల్లడియైనవని యీ యువన్యాసము నుడువుచున్నది. కాని, ఇదియే ప్రధానకారణమని యింతటితో మిన్నకుంటుట చాడి గాదు. ప్రజల దుర్భర దార్తిద్ర్యమే యందులకు గారణము. కఠిన్వరలన ప్రజలు చాల కష్టముల గనుచున్నారని రాజప్రతినిధి నుడివి, ఇటీవల పడిన వర్షమువలన నీ దుస్థితి తొలగునని విశ్వసించుచున్నారు. కాని, వేలకొలది జీతముల నందుకొనుచున్న సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల జీతములు కఠిన్వరముల మున చాలకున్న వని వగచుచున్న రాజప్రతినిధి గారు వీరల స్థితిగతుల విమర్శనము నొక వాక్యముతో నీవిధముగ నుగించు తెల్లరకు ఆశ్చర్యజనకముగ నుండకపోదు.

ఇంతకంటెను ఆశాధంగకర మగు రెండు ప్రధానవిషయములీ యువన్యాసమున విపులముగ చర్చితములైనవి. అవి యేమనః— (1) రౌలటు బిల్లులు. (2) రాజ్యాంగసంస్కరణములు. రౌలటు బిల్లులు చిత్తురూపమున ప్రకటితములై ప్రబలతమప్రభావంబునకు పాత్రములైనవి. ప్రతి పక్షముండియు, ప్రతిపక్షమునుండియు ఈ బిల్లులకు ప్రతి కూలాభిప్రాయములే వెల్లడియైనవి. వీనిని ఖండించుటయే దెచ్చుటను భిన్నాభిప్రాయములు కానరాకుండుటచే, దేశమంతయు నీ విషయమున నేకగ్రీవముతో యీ బిల్లులు శాసన రూపము దాల్చురాదని చాటుచున్నటుల స్పష్టముకాగలను. మితవాదులు, జాతీయవాదులు, ఎల్లరును వీని నామోదింపకున్నారు. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి విషయ చర్చను, రాజ్యాంగసంస్కరణశాసనము పాల్గొంటున్నభలో ప్రవేశపెట్టబడిన ఆరుమాసముల వరకు ఆపివేయవలసినదని యొక సవరణ సంపియున్నారు. మితవాదనాయకు డగు సర్ డిన్దా వాచాగారు రాజప్రతినిధి కీ విధముగ తితివార్త సంపియున్నారు:— “ఇప్పుడు రౌలటు బిల్లులను సభలో ప్రవేశపెట్టుట కిది తగిన సమయమా అను విషయము గూర్చి మీరు యోచించగోరెదను.....ఇట్టి శాసనమును నిర్మించుటవలన రాజ్యాంగసంస్కరణవాన్వయమునకు ప్రతి కూల భావ ముదయించునేమో యని భయమందుచున్నాను. ఇంకను అంతముకొందని, యీ సంగ్రామము పూర్తియైన ఆరుమాసములవరకు భారత దేశరక్షక శాసన ములులోనేముందును. ప్రస్తుతము రాజకీయనేరము లేవియు దేశమున లేవు... కావున రాజ్యాంగసంస్కరణశాసనము కార్యరూపము దాల్చువరకు ఈ బిల్లుల చర్చను ఆపివేయుట సమంజసము.” ఇంతేగాక, రౌలటు సంఘసభ్యులలో నొకరగు సర్ నారాయణచంద్ర వార్కరు గారు కూడ ఈ బిల్లులకు తమ అసమ్మతిని వెల్లడించెడిరి. కాని, యిట్లు ప్రజలముగ నున్న ప్రజాభిప్రాయమును తలకింకక, యిప్పుడే యిది శాసనరూపము దాల్చవలెనను రాజప్రతినిధి వాక్యములు ప్రజామానసములలో నిరాశ జనింపజేయుట నిశ్చయము. స్వాతంత్ర్యసంగ్రామము గావించబడిన సంగ్రామము విజయనంతముగ నంతయు నొందుటచే, ఇదివరకున్న నిర్బంధ శాసనములను నిర్మూలించుటకు బదులు, ఇదియే కారణముగ గొని దేశశాంతికై సంగ్రామసమయమున ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడిన అధికార మింతటితో నామమాత్ర మగుననియు, కావున ఆధానమున తగిన శాసనము లుండుటవసరమనియు, రాజప్రతినిధిగారు వాపోచుచున్నారు. ప్రస్తుతమున్న శాసనములు దేశశాంతిని నెలకొల్పుటకును, రాజద్రోహులను శిక్షించుటకును నుపక

రించుచుండ, ప్రత్యేక శాసనములకై వీరేల అన్యమించుచున్నారో తెలియకున్నది. దేశభక్తి రాజద్రోహముగ పరిగణించుట అన్యాయము. ఈ బిల్లులమూలమున నిందితులే గాక, ఇతరులు కూడ శిక్షింపబడుచునేమో అనియు, అందుచే స్వాతంత్ర్యనిరోధము తలపించు వనియు ప్రజలు భయపడుచున్నారనియున్నారు. కాని, సర్ విలియము మింసెయిగారు ఈ బిల్లులు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటకు అనుజ్ఞ గోరుచు, మానవ్య, మానీ, మడ్లీ, మాను, శాస్త్రి, సనాటు ఆలిచాదరి, కవర్దే, ఎదుర్చు, జబా లే, మున్నగువారు గల యొక సంఘమున కీ విషయనిర్ణయము నొసంగవలె నను నుడివిరి. ఇదివరకు తెలుపబడియుం బెనర్జీ, కటేలు గార్లు దీనిచర్చను ప్రస్తుత మాపివేయవలయుననిరి. మానవ్యగారు యీ బిల్లులను సంపూర్ణముగ పక్షింపవలెనని హెచ్చరించిరి. దేశభక్తులను శిక్షించుటగాని, రాజకీయాన్వయమును నిరోధించుటగాని యీ బిల్లుల యుద్దేశము కాదని మింసెయిగారు వాదించిరి. ఇంతకంటె యెక్కువ దృఢముగ అభయపాస్త్రమే భారతదేశంబున శాసననిర్మాణ సమయమున గూడ నొసంగబడినను, అనుభవము బట్టి, కొందరు అమానుషులు కూడ యీ బిల్లుల మూలమున బాధ నొందువరని గ్రహింపగలము. ఇప్పుట్లు ప్రజాభిప్రాయమును గమనించుట ప్రభుత్వమువారి కెంతయు శ్రేయస్కరము.

ఇక రెండవవిషయము రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు సంబంధించినది. ఈ రాజ్యాంగ సంస్కరణములవలన తమ అధికారమును గోల్పోచు మేమో అని భయభ్రాంతిచిత్తులైన సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల యొక్కయు బ్రిటిషు వర్తకుల యొక్కయు దిగులును రాజప్రతినిధిగారు సంపూర్ణముగ తొలగించివైచిరి. ఈ సర్వీసు ఉద్యోగులు సంగ్రామమున పోరాడి, భారతదేశమున శాంతియు, సంతృప్తియు వ్యాప్తమగునట్లు నవరించిరినియు, అట్టి ఘనసేవ గావించిన వారిని అధికార విహీనులుగ నొనరించుటన్యాయ మనియు వీరు వాదించుచున్నారు. కాని, బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము స్థాపితమైన తోడనే యీ సర్వీసు ఉద్యోగులు భారతమంత్రుల యాజ్ఞానువర్తనయందుండుట తప్పదు. కాని, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల మనోభారమును రాజప్రతినిధి గారు సానుభూతిపూర్వకముగ నివర్తించేయుచు, తమద్యోగులకు ప్రతికూలరగు మంత్రుల చేతికింద వారిని అసహాయులుగ నుంచుట గాని, అట్టిమంత్రుల ఆజ్ఞలు వారి ఆత్మగౌరవమునకు భిన్నముగ నుండినను వానిని శిరసావహించవలెనని గాని విధించుట తమ యుద్దేశముగాదని అభయపాస్త్ర మొసంగుచున్నారు. భారతదేశ మింకను స్వీయవిషయనిర్ణయసామర్థ్యమును గడింపలేదని యి, అది భారతీయుల కలవడుదనుక యీ సివిలు సర్వీసు శాఖయుండుట దేశక్షేమమున కవసరమనియు వాదించుచున్నారు. ఈ శాఖవారి అమూల్య సహాయ స్వభావమును గుర్తెరిగినవారికే ముత్రివదపుల నొసంగదమని కూడ మాట యిచ్చుచున్నారు. ఈ శాఖాక్షేమమునకు రాష్ట్రీయ గవర్నరు లుత్తరవాదులుగ చేయబడుదురట! ఈ శాఖావిచ్ఛిన్నమునకు చేయబడుచున్న లేవియు అంగీకృతములు కావట! వీరి కన్యాయము జరిగినచో వీరావిషయమును భారత ప్రభుత్వమునకు తెలుపుట కధికార మీయబడినది. ఈవిధముగ వాగ్దానము బ్రిటిషువర్తకులకు గూడ అసందిగ్ధవచనముతో నొసంగబడినవి.

ఈ పై ఖయములబట్టి చూడ మాంటాగూ రాజ్యాంగసంస్కరణము లెంతవరకు ప్రజాక్షేమమున కుపయోగపడవలెనో తెల్లము కాకమానదు.

నిరంకుశాధికారులెంత కట్టుదలతో అధికారమును ప్రజావశంగతము చేయ నిచ్చగించుకొన్నారో తెలుకడగలదు. కోట్లకొలది భారత ప్రజలక్షేమము కంటే ఉద్యోగీయులయొక్కయు, ఆంగ్లవర్తకులయొక్కయు షేమమే యెక్కుడుగ పరిగణించబడి, ప్రజాస్వామ్యస్వాతికి నిరోధములు గల్గించబడుట శ్రేయోదాయకముకాదు. రాజకీయవిధి యుపన్యాసము బట్టి పరిస్థితుల స్వభావము తేటతెల్లమైనది. ప్రజల కర్తవ్యపురుగు అధికారము నొసంగు యీ అల్ప సంస్కరణములను చాడ నిరంకుశాధికారులు ఫలపరగొతుముగా విమర్శజూచుచున్నారు. ఒక వంక సంస్కరణ ప్రసాదమును, మరియొక వంక కఠినశాసనక్రమోగమును - ఈ మామూలు విధానము ననుసరింప వీరు దృఢ నిశ్చయములై యున్నారు. ఈ విధానముమీటో మోర్చి సంస్కరణములను విధంత నొందించి, తదవలంబకుల అభిప్రాయానుగుణ్యముగ దేశమున అసంతృప్తి పడ గద్రొక్కుటకు బదులు, దానిని బలవత్తరముగా విచిరికి. ఈ విల్లులుకూడ పూర్వమువలెనే బలవరచుటకు సందియములేదు. దేశమునకు మిగుల విషమస్థితి సంతాప్తించినది. ఈ సమయమున దేశములలో నైకమత్య మత్యవసరము. ఆంగ్లదేశ పరిస్థితులు మన కను కూలముగ నున్నవని లోకమాన్య తిలకు ప్రాసిన విషయముల నెల్లరును తిలకించి, వికమత్యముతో, స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి కృతనిశ్చయమునైనయెడల నిజకామితముల బడయుట కై పందేపాడుచు యుండను. స్వాతంత్ర్య నిరోధ ప్రయత్నములెచ్చటను విజయవంతములుకాలేదు. మరియు, ప్రపంచమందంతటను స్వాతంత్ర్యము వ్యాప్త మగునపుడు భారతదేశమున దాని కాటంకముల గల్గించుట హాస్యాస్పదము. ఎట్టివారైనను కాల స్వభావమునె తెనుకాడుల దుర్లభము.

పట్టికువర్క్కు కాఖి.

మదరాసు రాజధానియందలి పట్టికు వర్క్కు కాఖివారి 1917-18 సంవత్సరపు నివేదికము - కార్యాలయము జేరెనది. ఈ వత్సరమున ఆంగ్లమునుచే యీ కాఖివారి కార్యనిర్వహణము అంత తృప్తికరముగ లేదని తెలియుచున్నది. అయినను, అనేక భవనముల నిర్మించుటయందును నీటిసప్లము, మురికికాలువ యేర్పాటులు మున్నగు వానిని గావించుటయందును కొంత సంతృప్తికర మగు అభివృద్ధి కానవచ్చినది. విశాఖపట్టణము, గుంటూరు, బళ్లారి, తిరువల్లి పట్టణములలోని నైద్యశాలల నిర్మాణమును, అందు నూతనభవన నిర్మాణమును సమాప్తి గావచ్చుచున్నవి. మరమ్మత్తులకింద 50.9 కి.ల రూప్యములు వ్యయ పరుపబడినవి. ఈ నివేదికమునుబట్టిచూచినయెడల విద్యుచ్ఛక్తి యీ రాజధానియందు విరివిగ నుపయోగించబడుచున్న దని తెలుకడగలదు. తెనాలి గుంటూరు మండలభాగముందలి మోడినుపేటకు వలయు విద్యుచ్ఛక్తిని తెనాలిలోని శ్రీరామ విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీవారు, 1918 మార్చి, 21 తేదీనుండి సప్లయ చేయుచున్నారు. బెజవాడ పురపాలక సంఘమువారు కూడ విద్యుచ్ఛక్తి దీపములను, శక్తిని సప్లయచేయు విషయమై యోచించుచున్నారు. ఈ విధముగ ఇతర పట్టణములలో గూడ పని జరుగుచున్నది. 1913-వ సంవత్సరమున పట్టణములవేయి 79 యుండగా ఈ సంవత్సరమున 167 వరకు వృద్ధిజెనుట సంతోషదోషకము. బొగ్గయంత్రములవలన పడుపటమ కర్మాగారములలో పనిచేయు వాళ్లకును, పట్టణ వాసులకును అనారోగ్యము కలుగుట తగ్గించు

చున్నది. కాని, దీనికి బదులు విద్యుచ్ఛక్తియే యుపయోగించబడినయెడల యీ అస్థితి తొలగి, ప్రజారోగ్యము పెంపొందగల దని నిశ్చయముగ చెప్పుగలదు. ఈ కాఖివారు చేయు సున్నము, ఇటుకలవలన చాల లాభము లభించుచున్నది. ఇక రైలు మార్గనిర్మాణముగూర్చి యిందుకు యోచింతము. నూతనముగ 41.50 మైళ్లు రైలు మార్గములు వేయబడినవి. 15.88 మైళ్లు రైలు మార్గములు తీసివేయబడినవి. గుంటూరు, తెనాలి రైలుమార్గము ప్రామాణ్యవత్సరములవలన 1917 అక్టోబరు, 21 తేదీని తీసివేయబడినది. కాని, సీలము జిల్లాబోర్డువారి నూతన మంకతము - సీలము మార్గము 1917, జూన్ 1 తేదీని తెనుపబడినది. క్వీలాను-తిలేండుము రైలుమార్గము (37.75 మైళ్లు) 1918, జనవరి 1 తేదీకి పూర్తయై, రాకపోకలు జరుగుచున్నవి. ఇంకను క్రొత్త రైలు మార్గములను నిర్మించుటకు స్క్రీములు వేయబడుచున్నవి. అందు ముఖ్యముగ కాకినాడనుండి కోటిపల్లెకు బోవు రైలు మార్గనిర్మాణమునకై 1917, మేనెలలో మదరాసు, డిల్లీ, మరాట్టా రైల్వే ఏజెంట్లు యొక్క స్క్రీమును తయారుచేసెను. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారు. గుంటూరు మండలమునందలి రేపల్లె-విశ్వేశ్వరము రైల్వేను నిర్మించుటకు 1.22 లక్షల రూప్యములు కావలె నని మదింపు చేయబడినది. ప్రస్తుత మంత భరవ్యము చేయుట అసాధ్యముగాన, అనుకూలపరిస్థితులు సంభవ మగునపుడు యీజిల్లాబోర్డు యీ విషయముగూచూచునలగావించ వలసినదని తెలుపబడినది. మరియు, గుంటూరు నీటి లివనరిని అభివృద్ధి చేయుటకు 200 అడుగులు లోతుగల యొక బావిని త్రవ్వటకు 14,500 రూప్యములు మదింపు వేయబడినది. దీనిని ఈ వత్సరమే ప్రారంభించుట కంగీకరింపబడినది. ఏలూరు డ్రైయరులను వృద్ధిచేయుట కొక స్క్రీము తయారు చేయబడినది. వాన నీటిని గొనిపోవుటకు 7 మైళ్లు నిడివిగల మురికికాలువలను నీరును లోడుట కొక యంత్రసానమును కట్టంపవలె నని యీ స్క్రీము యుద్దేశము. ఇంకలకు 8,10,000 రూపాయలు మదింపు వేయబడినది. కాకినాడ, బెజవాడ, రాజమండ్రి మున్నగు ప్రధాననగరములలోని మురికి కాలువలను వృద్ధిచేయుటకు యోచనలు జరుగుచున్నవి. ఇవి త్వరలో కార్యరూపము చాల్చు నని విశ్వసించుచున్నారము.

అమెరికా నావికాకార్యక్రమము.

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 5: - ప్రతిభుల మందిరమున నావికావ్యవహారప్రతిభుల సంఘాధ్యక్షుడు, శేషెట్టు గారు సంఘమువారు దొరకనమువారి నావికాకార్యక్రమము శేక గ్రీకుముగ సంగీకరించి, ఇందులవలన సంవత్సరమునకు 75,00,00,000 డోలరులు వ్యయమగునని వారుచెప్పుచున్నారు. ఈ కార్యక్రమమునకు భంగకర మగు నేర్పాట్లచేయు నింతవరకు జరగ లేదని నిల్వజగారి వద్దనుండి తెలుగ తంత్రపాత్రలు వచ్చుచుండుటకు నీయేర్పాటు ఏర్పరపబడినది. తన రాష్ట్రీయములే గాక ఇతర రాష్ట్రీయంతములకూడ నుండుటవలన నిల్వజగారిసంజ్ఞాన ప్రమరింపటకు నీలుకేదని శేషెట్టుగారు తెలిపిరి. ఈ కార్యక్రమమెట్టిదైన ముగియునా యని నావికా వ్యవహార సంఘమందలి నీనియరుపట్టికు పట్టుకు గారు సంగీయించుచున్నారు.

బోర్షెవిక్కుల ఉద్యమము.

ప్రాగ్, ఫిబ్రవరి 5: - జర్మనీ, ఆస్ట్రియా, ఈ లంకు, బాల్టిక్ రాష్ట్రములు, ఫిన్ లాండులకు బోర్షెవిక్కులందఱును పెద్దపధన జేతులనుచూచి ప్రోత్సహించుచు కొనిన గారంపిన ఉద్యోగమును పెట్రోగ్రాదుప్రతికల్పియు ప్రకటించినది.

చీనానాయకుని చంపుట.

పెట్రోగ్రాదునందలి చీనా బోర్షెవిక్కుల నాయకుడు పెట్రోగ్రాదులో నున్న చీనా ప్రజలందఱియొడ నిధికారము చెల్లాయించు ఉండుటవలన చంపివేయబడెను.

రెయిలుబండ్ల ఇంజనీరు ల.
లండన్, ఫిబ్రవరి 5: - వార్తాసంఘమువారు రిల్లు తెలియబరయచున్నారు. రెయిలు బండ్ల ఇంజనీరు లంపి: ప్రతినిధి కర్మమువారికి బోర్షెవిక్కుగారు మంత్రికర్మమువారి తిరపుర సందర్శనముగాని నిరాకరించిరి. దొరకనమువారు ఇంజనీరులను గలసి బోర్షెవిక్కు 8 గంటలయొద్దకు పనిచేయగలయు నని పుస్తముగ నేర్పూచుకొనిరి. ఎదిమిది గంటల పనునపుడు ఎదిమిది గంటలయిన పనుచేయవలసివే గాని అభిప్రాయ భేదమునద తావు లేదని చెప్పిరి.

శత్రుదేశీయుల శిక్షించుట.

లండన్, ఫిబ్రవరి 5: - యుద్ధసందర్భమున అసరాధములను శత్రువారు ఎంతటి మున్నుత్తికై యుండునను కొంచె మైన చాలవ్యయ చేయవలెనని శిక్షన కొక విధించవలెనని అసరాధములు చేసిన వారెవరు? అని ఎట్టి అసరాధముల వారికి శిక్షించుట ఎట్లు? అను విషయములను గాగర్తనో బోర్షెవిక్కులనీయుచును. ఇందులకు గూఢచర్య అసరము. కాని, రహస్యముగ పని జరుగుచున్నది. అందులములను నిను మున్నుబడెను. అది నిజమనా పక్షమున అట్లానీ జేరెముగర్ రాష్ట్రము హ్యూరెకాను స్వాతంత్ర్యము నగుచున్న క్రమ ప్రతిభులకు తెలిపింది ప్రకటించబడెను.

నవ్వకురహారము.

ప్ర్యాగ్, ఫిబ్రవరి 5: - ఆస్ట్రియా జర్మను జేకముల వారు కలుగ లేనిన నవ్వయలకు పోరయియురాబట్టు విషయమున ప్రతిభుప్రతిభులు పట్టుకలను చూపుటలేదని మిత్రమండలి ప్రతికల్పలో ప్రాముఖ్యత ప్రాముఖ్యత ప్రకటించి కావు. బ్రిటిషు వారు వికేక్షితో నేయున్నారు. ఉలికింపకు తరుకొకలకు సంధిసభ వారంగీరించుచు రను గట్టిపచ్చము వారి గలదని దూధిగ తెలియుచున్నది.

అంతర్జాతీయకార్మిక శాసనసంఘము.

ప్ర్యాగ్, ఫిబ్రవరి 5: - ఈ సల వార్తల తేదీని గోడకున్న గారు ఆస్ట్రియా క్రింద సంధిసమావేశము జరిగినది బాష్టు గుగారును, తరాను కార్మిక మంత్రి కోస్ట్యుగారును ఉన్నా ధ్యక్షుడుగ నియమింపబడిరి. దీనినిగూర్చి ప్రతిభు ప్రతిభులు ప్రాసిన చిత్తు ముసాయి వారు మూలాధారముగ నేర్పరచు కొన సభవారు నిశ్చయించిరి. చర్య ప్రారంభమైనది.

భూతంత్రపాత్రలు.

లండన్, ఫిబ్రవరి 5: - తంత్రపాత్రలు చాల విషయముగ నుండుటవలన చాల ఆలస్యము కలుగు చున్నందులకు విచారిం చుచున్నామని ఈస్టర్లు తెలిగొనికొక్క కంపెనీవారి తెలి యజేయుచున్నారు. యుద్ధమునకు పూర్వము ఇంగ్లండు సొం దూజేకములకును ఇంకను తూర్పునందును జేకములకును భూమి లోనుండి తంత్రపాత్రలనిచ్చుటకు ఏ మార్గములుండెను. అందు 6 మార్గములు ఈస్టర్లు కంపెనీవారిని 2 ఇంకోయూకోలియ ను సంఘమువారిని. మరియుకటి వచనోత్తరమార్గము 3 డెవట్టి రెండురకముల మార్గముల ద్వారా సొం దూజేకముతోడను ఇం కను దూర్పునందును జేకములతోడను ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నుగుచుండెడిది. ఆకంపెనీల మార్గములు జర్మనీ రుష్యాలు ద్వారా యుండుటవలన 1914 వ సంవత్సరముం దని నిరోధించ బడినది. వాటిద్వారా వెళ్లవలయు వాల్లన్నియు మొనకటి 6 మార్గముల ద్వారా పోవలసివచ్చుచుండెను. ఇంక నీఆంధ్రీలో 2 వాయుభాగ మనుకూలముగ లేవంతుకరన రెండుమాసముల వరకు నెండులకు వచయోగింపలేదు. 1918-వ సంవత్సరపు క్లిటి గతులతో కోల్పోయారు నెడల ఈస్టర్లు మార్గముల ద్వారా వెళ్లుమాటలసంఖ్య నూటికి 150 చొప్పున అధికముగ పెరిగిపో యెను. ఇందులో ప్రభుత్వమువారిని అధికము. వాటికి ప్రయత్ని వాక్కుండుటచే ముందుగాపోతరదు. ఈ వార్తలసంఖ్య విశే యుగ పెరిగిపోవుచున్నది. నుమాగ 13 మార్గములనియే పూర్తి అక్రమించుచున్నది.

ప్రీమెనులో పోరాటము.

కోపమహాగను, ఫిబ్రవరి 5: - ప్రీమెనుండి ఇట్లాగ సందేశము వచ్చుచున్నది. - దొరకన ప్రతిభులు నగరములో ప్రకటించినది. భూరయ్యధ్యము నొసరించినవిట్లు రాష్ట్రీయపు కట్టకముల వాక్రమించినవి.

సన్ను ఫెయినరీ ఫిట్టులు.

లండన్, ఫిబ్రవరి 5: - ఫిట్టులందఱును ప్రమాణములను నేమిచెప్పుడు సన్ను ఫెయినరీ ఫిట్టుల ప్రజలను దిరముల తేన.

ప్రాన్సు, ఫిన్లండులు.

వార్షికుభాగ్య, ఫిబ్రవరి 5: - ఫోగ్యు ఫిన్లండులో మరల రావలసివ్యవహారముల వారంబొందినది.

(Continued from 9th Page 2nd Column)

to prejudice commerce or industry. Now let me explain the position as I see it. The legislation on which British commerce in the main depends is mainly all India in character. Some of it is embodied in the great commercial codes, some of it deals with matters of factories, petroleum, explosives or mines. Now in as much as these will remain with the Government of India which will, as I have laid down more than once remain in disputable authority, their is surely no reasonable ground for apprehension. Commerce can make its voice heard just as effectively as heretofore. It may be said, however, that in the future provincial councils will exercise more freely the power of attending all India acts. But that they can only do with the previous sanction of the Governor-General. In any case there is the safeguard of the people, veto of the Governor, the Governor-General and the Crown, and this applies to all provincial legislation. It seems to me indeed that the control of the matters of peculiar interest to European commerce is to a great extent concentrated in the hands of the Government of India. I am thinking of the tariff and the currency, of banking, railways, shipping, posts and telegraphs. In these respects no existing measure of security is being diminished and therefore the apprehension is surely groundless. But evidently it is in the minds of some people that in the provincial sphere it will be possible injuriously to affect the commercial community, say for instance by special interests being singled out to bear the burden of provincial taxation, or by rival interests being artificially affiliated. What protection will there be in such cases? Well, the Secretary of State and I have pledged ourselves in paragraph 344 to reserve to the Government power to protect any industry from prejudiced attack or privileged competition. To speak for myself I believe this can be secured by embodying this undertaking in the instrument of instruction given to the Governor on appointment, wherein he will be informed that His Majesty's Government lay on him a responsibility for seeing that the pledge is made good. With such a public document in his hands the Governor with the Government of India and the Secretary of State behind him, would be in a very strong position to resist all proposals of his Ministers which appeared to him to be acts of hostility to British commerce. There will moreover be representatives of that interest sitting in the provincial chamber, and I cannot do them the injustice of supposing that they will fail to bring any just grievance effectively to the Governor's notice or if need be to remind him of his responsibility.

Glorious British Victory.

Now gentlemen, I shall not detain you much longer. The conditions under which we meet to-day are very different from those to which we have been accustomed during the past four years, for the hopes of victory deferred, may long deferred, have now been abundantly realised and to-day we can hold high our heads feeling I trust, each one of us in his own way, that we have shared in the great fight for justice and truth, and that we are proud citizens of a powerful and victorious Empire. For those who seek for proof of what the British Empire has done in this great and fateful chapter of the world's history, is not the tribute of Marshal Foch sufficient? "The hammer blows of the British armies were the decisive factors in the final crushing defeat of the enemy". Again is not the humiliating surrender in British waters of the German navy a powerful indeed almost incredible, testimony of what had gone before, of what British valour and endurance had achieved by unrelenting effort on the sea.

India's Part in War

On India's part in the Empire achievement I have dwelt time and again. There is no need to tell over again what all the world knows, how India's loyalty enabled us at once to send out troops far from India's shores, how India's efforts increased and developed till the supply of men material and munitions reached a figure worthy of the stake which India had in the war, and how in the last critical stages Indian troops played a decisive part in the glorious victories won in the eastern campaign under General Allenby. There are supreme moments in the life of communities as well as of men when all that is petty and acrid sinks into insignificance, when differences and animosities fade in the light of some deep emotion and we are revealed the feelings that lie deep and the things that matter. Such a moment, I think, came to us here in India when the news was celebrated throughout the length and breadth of the land that the Empire had come through its long ordeal by battle still standing four square, its purpose unimpaired, its credit unimpaired, its citizens still free. The victory of the Sarkar was every man's victory. We met upon a common platform of rejoicing and there was revealed to us a deep and essential comradeship which in common place times of domestic stress and difficulty I trust we shall not forget. Who will say that there were not days during that long struggle when the outlook was dark and threatening and we knew that it was only the dogged tenacity of the British character, which stood between the civilised world and the domination of brute force. The German high command could point with arrogance to their much boasted war map, but they had no chart of British character. There was a moral situation not susceptible of German appreciation. And to that great reserve of moral strength which made our Empire invincible India contributed her full measure. It would be idle to suppose that our victory, complete and overwhelming as it carries us straight into a peaceful harbour of ease and content. The tempest which threatened us has abated but the troubled sea is still a danger to all but the stoutest craft. The nations who have won the war are called upon to display qualities as fine as those which carried them through those long years to final victory.

Problems of Peace.

We have shown courage and tenacity in war, we must show sanity and sobriety in peace. The difficulties engendered by the war will heavily tax our patience for many months to come. Trade, supplies, prices, wages, currency, labour, transport, wherever we turn in the domestic field there are hardships which must still borne, difficulties which must still be overcome. In attempting to solve these problems our hands are tied in every direction and on behalf of my Government I must ask for still more of that same patience which has been so liberally extended to us during the war. In the difficult days that lie ahead the established forces of law and order, the forces to which the people are from

(Continued at the foot of Column 2.)

Punjab Legislative Council.

LAHORE, February 6

A meeting of the Punjab Legislative Council was held to-day His Honour the Lt. Governor presiding. A resolution moved by Nawab Bahram Khan conveying to Their Majesties the King and Emperor and Queen Empress an expression of respectful sympathy in the bereavement they sustained in the death of their youngest son Prince John was passed. All standing. His Honour then referred to the death of Mr. Currie and asked the Council to permit him to send on their behalf a message of sympathy to the members of the family of the deceased member. After interpellation the Punjab Courts Act Amendment Bill was introduced and passed. The Bill intended to supersede the present Chief Court and create a High Court of judicature in the Punjab. Other bills passed were the Punjab District Court Act Amendment Bill and the Adulteration of Food Bill. The motion by Mr. Craik that the Punjab Customs (Power to Control) Bill be circulated for opinion was carried by a majority. Consideration of the report of the select committee on the Punjab Compulsory Education Bill was postponed to the 7th instant. Of two resolutions by the Hon'ble Mr. Bakshi Lal the first recommending that henceforth not less than three quarters of educational expenditure of local bodies be met from provincial revenues was lost and the second that henceforth not less than three fourths of sanitation expenditure from local bodies be met from provincial revenue was withdrawn.

Bombay Municipal Corporation.

BOMBAY, February 7.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation last evening it was resolved to make a representation to the Reforms Franchise Committee for enabling the Corporation under the reforms scheme to elect two members on the Provincial Council and one in Imperial Council. The Corporation also passed a resolution recording the appreciation of the valuable services rendered by its executive Health Officer Dr. J. A. Turner who is going on leave from 1st April preparatory to retirement after eighteen years service.

Sir Rabindra Nath Tagore.

Reception in Coimbatore

COIMBATORE, February 6.

Sir Rabindra Nath Tagore and Mr. C. F. Andrews arrived by mail train from Ontonamund yesterday. At the railway station a large gathering of Indian gentlemen assembled and accorded welcome to the Post.

After formal introduction the distinguished visitor motored to the local college where the students accorded him reception. Mr. Ramalingam Gattiser, Secretary of the Committee, and Vaithianathier, Principal of the College welcomed them, and after a short break for tea all moved to the open. The girls of Miss Noble school opened programme first reciting short holy verses specially composed and addresses in Sanskrit and English were read. The audience included many Christians and Mohammedans and Indian ladies also. Sir Tagore after thanking them left for Besant House of Ramaswamiengar.

Mr. Ghandi's Photograph Unveiled.

This morning at the Thomas Memorial College a photograph of Mr. Ghandi was unveiled. Late Mr. Andrews delivered an interesting lecture on Bhopur school. Rao Bahadur Arakgiasawmi Pillay presided.

Price of Rice Fixed by Government.

Rangoon, February 6.

The export maximum price exhooper of cargo rice has been fixed by the Government of India by Rs. 280 per hundred baskets of 72 pounds each.

The Postal Express train conveying the Inward Foreign Mail left Bombay to-day at 16-40 hours.

(Continued from 1st Column.)

childhood accustomed, need all the support that comes from the co-operation of the great body of soberminded citizens.

No Fear of Bolshevism.

Do not let it be supposed for one moment that I fear that this country lies in any danger of falling a victim to those disruptive forces, best suggested by the name Bolshevism. The poison of that doctrine flows from failure, and I am convinced that those nations who have drunk the tonic of success with the consciousness of duty done are immune from its virus. Nor would I have you suppose that I have anxieties in regard to the Indian masses, for each year I have spent here has strengthened my confidence in the solid good sense of Indian masses. They may live their lives remote from affairs lacking in education still wanting in most of the paraphernalia of progress. They may perhaps in some sense be voiceless masses. But the good sense of India springs from a deep political instinct from lessons learnt in a harsh school, perhaps learnt in ill rewarded toil in pestilence and under the drums and trappings of many a stern conqueror, but still learnt and not to be easily unlearned. In that instinct lies a solid foundation for our public life. Therefore our ultimate source of strength. The good sense of India has been tried in this great war as never before and it has not been found wanting. The test as I have said is not yet over, but speaking for myself I look forward confidently to the days ahead fully assured that when the dust of these days has subsided a greater India will emerge, greater in resources, greater in self help, great as ever in her loyalty to the King Emperor.

Bombay Mill-Hands.

Situation Un-changed.

BOMBAY, February 6.

The cotton mill strike situation practically remains unchanged to-day. About eighteen mills stopped work by last evening. Two or three of them worked to-day and two or three others closed down this morning. Thus the number of mills affected by the strike remains unchanged.

A mob of about two thousand men entered the compound of Crescent Mills (one of Currimbhoy group) when the mill was working in full swing this morning and began to throw stones. On arrival of the police the workmen of the mill along with other strikers left the mill without creating any further disturbance.

The men on strike belonging to Newgreat Eastern mill who had chosen to remain in the compound till 11-30 a.m. to-day started stone throwing smashing window glasses. The police were soon on the spot which scared them away. The mill situated at Colaba stopped work yesterday, but those at Tardoo are still working.

Amongst the mills closed down to-day were Crescent and Danganw Patil mills. The Pearl Mill which remained closed yesterday worked for about Half hour in the morning when operatives got down to tools. The Spring, the Jacobs Sassoon and the Hongkong also resumed work to-day.

(రీ-ఎ పేజీ రీ-వార్డు)

యొక్క వ్యవహారం 10 రోజుల సభ్యులకు జేయబడుతుంది. ఈ ఎక్స్‌ప్రెస్‌మెంట్‌కు 5 లక్షల అనవరతులు. ఒక్కొక్కరుకు తగ్గినంత సేవ. ఎక్స్‌ప్రెస్‌మెంట్‌కు కంటిపాటుకు అర్హులైన వారికి వ్యవహారం. పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం. విద్యా రూపం పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం. విద్యా రూపం పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

రాజగోపాలచార్యులుగారు

సభ్యులయొక్క మే 5 లక్షల రూపాయిలకు అర్హులైన వారికి వ్యవహారం. పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం. విద్యా రూపం పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

శ్రీ వ. నాథుగారు

5 లక్షలకు అభ్యర్థి చేయబడుతుంది చాలా. ఈ పరిశ్రమ విద్యార్థి ప్రారంభించబడింది 5 లక్షల రూపాయిలకు అర్హులైన వారికి వ్యవహారం.

రాజగోపాలచార్యులుగారు

ఈ సామ్యు అర్హులైన వారికి వ్యవహారం. పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం. విద్యా రూపం పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

యాకుబు హుస్సేనుగారు

ప్రజామిత్రుల డ్రాక్ట్‌బాంక్ ఏర్పడిన 18000 వేలరూపాయల 19,200 రూపాయలకు వ్యవహారం. పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం. విద్యా రూపం పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

చరమిద ఉపసంహరించబడిన

చిదంబరనాథ మొదలియ్యగారు

పరిశ్రమల అభ్యర్థికి నుండి మొత్తము 20,000 రూపాయల అధికము జేయ గోతును వ్యాసము. ఈ మొత్తముతో చెప్పే ప్రతి రాజధానిలో కలిసి నేరపరిశ్రమల అభ్యర్థి చేయబడుతుంది, విద్యా రూపం పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

జీత మిక్కిలి యవరమైనది. అసాధ్యమైనది. ఈ పరిశ్రమల జీతమును మన్నించి. పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

అభ్యర్థి ప్రభుత్వమునా చేయబడుతుంది. ఇంప్రెస్‌మెంట్‌కు కమిషను ఈ నేరపరిశ్రమల అభ్యర్థి చేయబడుతుంది తెల్పబడుతుంది.

దాని ప్రకారము అభ్యర్థి చేయబడుతుంది ఉపసంహరించబడిన.

నేరపరిశ్రమ ఇచ్చావురము గంబామునా ప్రారంభించబడినదియూ, పార్లమెంటు సభ్యులకు వ్యవహారం.

జీతము విధానమును రియూజేషన్. రాజధానిలో వ్యవహారం.

మూలగా ప్రారంభించింది. నవాబుల సంఘముల ద్వారా ఈ పరిశ్రమ అభ్యర్థి చేయబడుతుంది నది నడిచింది.

వి.వి. నరసింహయ్యగారు నేలయిలాసి నేరపరిశ్రమ ప్రారంభించింది నుండి రిని చెప్పింది.

గా. గార్లకు (ప్రజలకు) తిన్నాముతో వ్యతిరేకించుచు నూ. నేరపరిశ్రమ రాజధాని ఇచ్చి మన ప్రభులనే ఇండియా పరిశ్రమలకు అడ్డుగండినది. ఇంగ్లండులో నూలు పరిశ్రమ అభ్యర్థి చేయబడుతుంది రక్షణనుకలమును ఇండియా పరిశ్రమలకు నేరపరిశ్రమ. గర్భ మెంట్లు వారు సహాయ మొనర్చుటయు నని చెప్పింది.

వి. ఎస్. కృష్ణారావుగారు తిన్నామునుకు నలవరచింది. చిదంబరనాథ మొదలియ్యగారు రాజగోపాలచార్యులుగారు

నిలలు సభ్యులు 800 కు తగ్గింది. తమ ఓడ్రుకు వారికియు

కార్యదర్శకులు:— చిగురుపాటి- పేరటనుబ్బయ్య కా

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపదములు.

బృహత్ మంజుషాదిక్వాద

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.

1/2 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవర్ణగుణి

మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగా పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధనకు మంచిముందు.

1/2 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియువాండ్లయభివృద్ధి జరుపవలయును.

జాంఘా పార్శ్వస్యాటికర్

వర్షా

ఆయుర్వేద యోగముల శేయవారు

బొంబాయి నెం 12.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

నోటీసు. (1427)

1. శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగరం మహారాజావారు విజయనగరములో, ఫిబ్రవరి నెల మొదటివారి ములో గానపాఠశాలను స్థాపించి, గీత, వాయిద్య, వృత్తములు విద్యార్థులకు నేర్పించదలచియున్నారు.
2. ప్రవేశించదలచిన బాలురు దరఖాస్తు లీ దిగువ సంతకము చేసినవారికి బంపవలయును. ప్రవేశనిబంధనములు దరఖాస్తు ఫారములు కోరిన వారికి బంపబడును.
3. మరియు

- (1) ఫిడేలు
- (2) వృద్ధంగం
- (3) నాగవ్యం (సోనాయి)
- (4) గాత్రం
- (5) భరతం (నాట్యము)

బోధించగలిగిన పండితులకు ఉద్యోగము లీయ బడును. వలయువారు ప్రసిద్ధ విద్వాంసుల సన్నిధి కేట్రలో దరఖాస్తు లంపవచ్చును. జీతములు రాంజీత్యముల కొలదిని నెల 1-కి రు 50 లకు హెచ్చకుండ నిర్ణయించబడును.

విజయనగరం } యనమండ్ర నారాయణమూర్తి,
18-1-1919. } శ్రీ విజయనగరం మహారాజావారి ప్రయోజన కేంద్రం.

బెన్జెడి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిణా

అపేక్షాశ్రు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు శరీరమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలను తుండ్రు, పాత నొప్పులను అన్ని విధములవలన గలగు వర్ష కోములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసపరిణా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, శుభ్రమైనను మధ్యవర్షము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టిరక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాశోగ్యమును గలగజేయును. 16 రోజుల తరువాత 4 కొన్ని బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తియగు. — పి. డి. సావంత్,

144. పనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss Treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the equal cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired "circulation" is obtained. This method is essential "Natural" that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by (next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batala, India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS, JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Bier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost: always handy, a sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 15. (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet—it may mean New Life to you. Address to ERECTRUSS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS.

Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments.

The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Actina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eye, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity.

Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Headache, Sore Throat, Influenza, etc. Costing only Rs. 25 8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to-day to Rai B. S. Bhandari, M. A., Batala, (India)

Natural Actina Treatment.

పాశ్చాత్య వేంకటాచల పన్నితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధోపదములు.

1. ఉక్తినిలాసరసము:—ఉక్తివలకుల ప్లేగు రోగులు ఈ ఉక్తినిలాస రసమువలన నిరోధులై యున్నారు. ఒక యొక ఉక్తినిలాస రసముగల సీసా తయ్యయిద్ద నుండే నేని ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధోపదము చేరొకటి లేదని తామె సంశోషముగ బల్కెగలరు. దీక్షావ్రతము, మూడవ వాల్మీక జ్యోతిషము, సన్నిపాతము మొదలగునవి తప్పక గుఱవగును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇనాం. (594)

2. శ్రీకావల తేలు:—ప్లేగు గడ్డవకు, సుండుల నొప్పి పోవుటకును మంచిముందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇనాం.

3. వైశ్యానా గాఢరస:—నీనిది నేనించినప్పటినుండియే మూత్రమును కట్టుక (కలరా) వాంతిభేది, శీతభేది, అజీర్ణ భేదులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇనాం.

4. బాలసంఖోదనము:—బిడ్డలకు బలకారి; తియ్యగి మందు. మందా, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశత్వము, కడుపుబ్బిముండుట, ఆలీలేసంబుట మొదలగునవి గుణములు విడ్డూపుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇనాం.

5. లోకావయవార:—నూరేమూత్రము:—విడ్డలకు వయస్సు ముడిగివాకి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణకారి. మందము, పడికము, దగ్ధ, అజీర్ణము, శీత వారం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింకా ననేక రోగములను గుణముచేయును.

260 మాత్రలు గల సీసా	0-4-0
1 పాను కర్పూర 6-కి	1-8-0
" " " " 12-కి	2-14-0
" " " " 25-కి	5-5-0

ప్రతి బోధకులతో కూడ ఆహారము లేకును పంపబడును.

శ్రీ సీతా రాముల వైద్యశాల, మైసూరు.

కలకత్తానగరమున గొప్ప ఆశ్చర్యకర సభ.

ఈనెల 8-వ తేదీన కలకత్తా పురమందిరమున, బి. చక్ర వర్తిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద పురజనుల సమావేశము జరిగినది సభాభవనము పొయలతో నిండిపోయినది. ఇంకను వేలకొలది పొయలు పురమందిరపొంతమున నుండుటచే వారికొక చట సీ. ఆర్. దానుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరుపబడినది. చక్రవర్తిగారు దీర్ఘగంభీరస్వరము నియ్యుచు ఈ కఠిన కాళనములవలన మహా ప్రదర్శనము కలుగునని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించిరి. స్వాభ్యుదయగు స్వల్పసంఖ్యాకు లీ విషయమున ప్రభుత్వమువారిపక్షమున నున్నారని వీరతనమునా రంధ్ర ప్రాయముగా సంవరింప గూడదు. ఈ చట్టములను ఖండించుటలో అతివాదులను, మితవాదులను గూడ కృత్యమువారికి ప్రాతినిధ్యమును వహించియున్నారని ప్రజల సహజ స్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలిగించు కృత్యము పాటితులకును, పాలకులకును గూడ హానికరమని చక్రవర్తిగారు నడిపిరి. జె. ఎన్. రాయ, బి. చౌదరి, మౌలానా నీ మహారచందా, కృష్ణమహామిత్ర బి. సి. చాటర్జి, ఎ. ఆర్. చౌదరి, రఘువీర్, రమామూ, డాక్టరు ప్రమోద శాస్త్రి, జె. శ్రీ గార్లు పురమందిరమునను సర్వప్రభుత్వ చందరాయ, మౌలానా ఫజల్ హక్, సి. ఆర్. దాను, మౌలానా లాల్ ఘాఫూ, సత్యానందబోసు, విపిన్ చంద్రసాయి, మౌల్ అబ్దుల్ కాశిము, రాయ యతీంద్రనాథ చౌదరిగార్లు బహిరంగసభయందు నుపస్థితినిది. ఈచట్టముల వలన ప్రజలహక్కులకు భంగము కలుగుచున్నది. పోలీసువారి నిరంకుశాధికారము ప్రబలమగుచున్నది. భారతీయులు యుద్ధకాలమున అత్యధికముగ తోడ్పడిరి. ఇప్పుడు జేతమున కాంతిని తోడుచుచున్నది. ఇదివర కప్పుడప్పుడు కనిపించు దోషములు మున్నగునవి చూడ బొత్తుగా జరుగుటయేలేదు. ఇట్టితరుణమున, ఇట్టి కఠిన కాళనములను జేయుట అనుచితము, అనవసరము, అకమము, అనర్హము. త్వరలో బాధ్యతాయుక్తప్రభుత్వ మేర్పడనున్నదిగాన అట్టి శాసనసభ ఏర్పడుటకును, ఈ చట్టములు నిలుపుదలలేక, సామ్రాజ్య శాసనసభలోని అసభ్యుల సభ్యులందరును ఈ చట్టముల నుపహరించుటకు, ఆమోదించుటకు నకూడ ప్రయత్నము ప్రాతినిధ్యమును వహింపరలెక. అను తీర్మానములు చేయబడినవి.

రక్తమూలశంక

ఎంతకాలమునంచి ఉన్నప్పటికిన్ని, ఎంత కఠినముగా నున్నను మాత్రే తయారుచేయబడిన "మూలబిందు" అను బోషణము పుచ్చుకొనుటవలన అతిశ్రమములో కుదురును. వెల బుడ్డి 1 కి రు. 2-0-0 (1864) మూలబిందు డిపో, టి. పి. రోడ్, చెపాక్, మదరాసు

కావలెను

మద్రాసుకుచేరిన చెట్లపల్లులో నుండు ఎస్. కే. పి. డి. వైశ్యమూడెట్టు హోముకు తెలుగులో పాండిత్యము గల యొక మతోపాధ్యాయులు కావలెను. సోమవారము, మంగళవారము, బుధవారము సాయంత్రములయందు 6 గంటలకు మొదలు 7 గంటలవరకు హాజరుగావలెను. ఒక మాసమునకు జీతము రు 15 ఇయ్యబడును.

దరఖాస్తులు యోగ్యతాపత్రములతో సహా ఈ క్రింద సంతకముచేసినవారికి 1919 సం॥ం ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీలోగా పంపుకొనవలెను. (1450)

శాస్త్రచారిత్రామార్గము } సి. కందస్వామి మొదలియార్, సెక్రెటరీ.
3-2-1919. } ఎస్. కే. పి. డి. చారిటీస్.

మదరాసుఅందు సదరక్రమరాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు కాబడినది.)

ప్రకటన

1918 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 8 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలం 3 గంటలకు గావరకు ఎవ్వరు ట్రాఫాన్సాక్ ప్రకటించ?